

RODZINA

HERBARZ SZLACHTY POLSKIEJ

UZUPEŁNIENIA I SPROSTOWANIA
Z MATERJAŁÓW ARCHIWALNYCH

OPRACOWANE PRZEZ
ALEKSANDRA WŁODARSKIEGO
DYREKTORA BIBLIOTEKI
ORDYNACJI HR. PRZEZDZIECKICH

CZĘŚĆ IV

W A R S Z A W A
SKŁAD GŁÓWNY KSIĘGARNIA GEBETHNERA I WOLFFA
1 9 3 5

ODBITO W DRUKARNI
LEONA NOWAKA
WARSZAWA
WARECKA 12
TELEFON
244-99

A.

ARCEMBERSKI herbu Pół Jelenia, w hełmie 3 strzały w jabłko rozstrzelone. Krystjan i Fedor, synowie Franka, na Baremszu i Arcembergu dziedzice, wnukowie Andrzeja i Anny Demińskiej, w 1636 r. byli świadkami przy wywodzie szlachectwa Macieja Demińskiego (Wyr. Tr. Piotrk. 158 f 48).

de ASCHEM Eleonora, córka hr. Wilhelma de Schlieben i Justyny z Pstrokońskich, wojewodów inflanckich, 1 v. ng. Stefana z Raciborska Morsztyna, starosty duninowskiego, 2 v. wdowa po Auguście ks. de Aschem, sprzedała 1745 r. części dóbr Strzelce i Skąpe w pow. radomskowski Janowi i Anzelmowi Bąkowskim (Gr. Piotrk. Zap.).

B.

BOGUTKOWSKI Gaspar, syn Wojciecha, dziedzic na Biestrykowie, ustąpił 1680 r. części tych dóbr Marcinowi Zakrzewskiemu (Gr. Piotrk. Zapisy).

BORSA Maciej dobra Małe i Większe Śleszyno, Grzybowo, Wyrobienie i Zalesie sprzedał 1582 r. Adamowi Śleszyńskiemu (Gr. Piotrk. Zap.).

BORZYSŁAWSKI. Walenty i Jan, synowie Macieja i Marjanny z Sobocich, wnukowie Jana i Anny z Parczewskich, oraz Jan, syn Józefa i Franciszki z Ostrowskich, wnukowie tychże Jana i Anny, pokwitowali 1787 r. z pewnej sumy Ludwikę z Borzysławskich Chrzanowską (Gr. Piotrk. Zap.).

BOZOTT. Niektórzy z Lutosławskich brali swój przydomek Bozott za nazwisko. Zofja, wdowa po Hieronimie z synami: Wojciechem i Jakóbem Bozottami prowadzili 1558 r. proces z Lutosławskimi, z którymi w 1564 r. przeprowadzili dział dóbr Lutosławice (Gr. Piotrk. Zap.).

C.

CHYBOWSKI Józef, syn Tomasza, sprzedał 1757 r. części dóbr Sroków Hipolitowi i Jakóbowi Walewskim, synom Aleksandra (Gr. Piotrk. Zap.).

CZERCHAWSKI Aleksander, syn Remigjana, w imieniu swem i braci

swych rodzonych Jana i Mikołaja, cedował 1730 r. sumę 260 złp. Zofji Dembskiej i Aleksander 1736 r. żonaty z Anną z Tomickich (Zap. Gr. Piotrk.).

CZARNIAWSKI v. CZARNIAWSKI h. SZRENIAWA (v. Drużyna), t. 3, str. 8. Jakób, żonaty z Katarzyną Korczewską, miał syna, Stanisława, dziedziczącego Bielowisnię w 1710 r. (ks. sąd. łuckie), którego z Katarzyny Cisowskiej syn Jan, miecznik parnawski, zaślubił Helenę z Mysłowiczów i miał syna Aleksandra, łowczego wendeńskiego, komendanta chor. panc., sędziego kaptur. bract., którego dziećmi z Ewy hr. Rzewuskiej byli: Tadeusz, Stanisław oraz Ignacy; ten ostatni, żonaty z Teklą Sierzputowską miał synów: Andrzeja, Józefa i Adama, dziedzica Grabowa, który zaślubił Elżbietę Stecką i w 1844 r. zapisany do ksiąg szlacheckich wolińskiej razem z synami: Zygmuntem, Adamem i Franciszkiem-Rafałem, dziedziczącym Grabów, ożenionym z Kamillą z Lachów-Szymarów; ich syn Tadeusz-Saturnin-Andrzej, artysta-malarz. („Spisek dwor. woi. gub.” str. 461; dokum. rodz.; notaty Miłosza Gembarzewskiego).

D.

DĄBSCY-NERLICHOWIE h. GODZIEMBA. Hrabiowie gałęzi litewskiej.

Najdawniejsze gniazda rodu comesów Godziembów stanowiły między innymi w Koninskiem: Licheń, Gosławice, Przewłoki, Niestusz, Półwiosek, na Kujawach zaś Kłobia, Korabniki, Lubraniec, Swierczyno, Dąbie etc. Z tego ostatniego majątku wzięli swoje nazwisko Dąbscy al. Dąmbscy herbu Godziemba, którzy na schyłku XVI wieku rozdzielili się na dwie główne gałęzie z różnymi odnogami. Krzysztof Dąbski, członek jednej z tych odrośli, przeniósł się na Litwę około 1586 r., gdzie nabył dobra w powiecie upińskim i zaślubił Reginę z Lewonów h. Gozdawa. Dzieci ich sześcioro, i z nich Stanisław, chorąży upiński, miał za żonę Zofję z kniaziów z Koziełska Puzynów, córkę Fryderyka, marszałka upińskiego, i Estery Skrobowiczównę. Wnuk zaś tych ostatnich, Krzysztof, ur. 1686 r., a zmarły 1746 r., pisarz ziemski upiński, poseł na sejm, sędzia Trybunału W. Ks. Lit., starosta bernatański 1714 r., z żoną swoją, Konstancją z Dąmbskich, córką Stanisława, regimentarza wojsk litewskich, pisarza grodzkiego upińskiego, i Anny Ordzianki, kasztelaneki trockiej, a wdową po Hieronimie Tyszkiewiczzu, fundował klasztor i szkołę Pijarów w Poniewierzu. Na tę fundację przeznaczył dobra swoje: Łopaciszki, Jodyszki, Tyndryszki w powiecie upińskim, oraz 40.000 złp. na dobrach Jukiszki, Lumbeże i Gruże, w tymże powiecie, dla tegoż kolegium.¹⁾

Otóż do powyższej linii Dąbskich na Litwie, — skoro drugiej tam nie było, należeć musieli „z hrabiów Dąbskich-Nerlichowie herbu Godziemba”, osiedleni już w XVII w. w tem księstwie, lecz bezpośredniego dowodu niema na to. Istnieje uzasadnione przypuszczenie, że nazwisko Dąbski-Nerlich powstało wskutek połączenia dwóch familij: Dąbskich, szlachty polskiej, i Nerlichów, szlachty inflanckiej, przez małżeństwo i prawo dziedziczenia majątków obu rodzin.

¹⁾ Grodzkie Upickie 15 f. 219/336 — Ptaszycki: Kniaziewie Puzyny f. 105 — Upickie ziemskie. Spraw Wiczyznych 1728 roku. Metryki w Poniewierzu. — Wolff. Kniaziewie f. 410.

Członkom tejże odnogi Deputacja Szlachecka Wywodowa Gubernji Litewsko-Wileńskiej zatwierdziła, pierwszy raz d. 15 grudnia 1800 r., a drugi raz, d. 25 sierpnia 1820 r., starożytne, dziedziczne szlachectwo, na co im wydany został dyplom na pergaminie z tytułem: „Wypis z Ksiąg Szlacheckich Gubernji Lit.-Wileńskiej Wyvodu Ur.Ur. z Dąbskich Hrabiów Nerlichów herbu Godziemba”. Pod tym napisem malowany w dużym formacie tenże herb. Długi ten dokument, opatrzone pieczęcią urzędową na laku, podpisali: Litewsko-Wileński Gubernski marszałek radca stanu Michał Römer, i deputaci wywodowi z pięciu powiatów, i dwaj sekretarze.

W tym dyplomie genealogja tej rodziny, na podstawie złożonych dowodów, rozpoczyna się od Zygmunta Dąbskiego-Nerlicha, właściciela dóbr ziemskich w powiecie braclawskim i w Inflantach około 1680 r., po którym syn, Samuel, dziedzic po ojcu tychże dóbr, pozostawił trzech synów: Jana-Stefana, Jerzego i Józefa. Tym Dekret Komisji Wywodowej z roku 1800 zaświadcza pochodzenie szlacheckie od Zygmunta, dziadka, i Samuela, ojca, właścicieli ziemskich majątków.

Jan-Stefan, ożeniony z Ewą-Fryderyką Szyllinzanką (Schilling von Canstatt) h. własnego, miał synów: Jerzego-Walentego, ur. 1786 r. w Rydze, ojca Jana, oraz Mikołaja-Ulrycha, ur. tamże r. 1788; dalsze losy tego ostatniego i Jana niewiadome.

Jerzy, drugi syn Samuela, z Krystyny-Ludwiki Jesmanówny h. Korczak miał syna, Jana-Krzysztofa, ur. 1799 r. w Rydze.

Józef, trzeci syn Samuela, poślubił Dorotę-Elżbietę Wolff von Lüdinghausen (dowodu. z 1776 r.). Syn ich, Samuel-Jerzy, ur. 26 lipca 1765 r. w Birzaczach, otrzymał 25 sierpnia 1820 r. wspomniany dyplom legitymacyjny dla siebie i synów swoich: Aleksandra, ur. przed 1805 r. w Birzaczach, Stefana-Andrzeja, ur. 17 marca 1806 r. w Radziwiliszkach, i Karola-Jana, ur. 4 września 1808 r. tamże, i wraz z tymi synami wpisanym został do ksiąg szlachty polskiej gubernji wileńskiej.

Karol-Jan, trzeci syn Samuela-Jerzego, umarł w swym majątku Switaniszki; a z żony swej, Józefy Statkowskiej (?), ur. we wsi Koronowo, koło Kiejdan, pozostawił dzieci: Romana-Samuela, Juliana, ur. 29 lutego 1848 r. w Switaniszkach, zmarłego 2 maja 1907 r., rzeczywistego radcę stanu, ożenionego z Mariją-Olimpią-Antonią Gembicką h. Nałęcz, córką Antoniego-Roberta, i Marji z Jasiewiczów. Dzieci z tego małżeństwa: Jan-Wiktor, ur. 3 marca 1898 r., żonaty z Katarzyną z Jacynów h. własnego, córką Mikołaja i Julji z Kołysków h. Denis vel Kołysko, oraz Paweł-Juljan, ur. 19 kwietnia 1899 r., oficer wojsk polskich, ożeniony z Heleną z Mieczkowskich h. Bończa, córką Stanisława i Kazimierzy z Moszczeńskich h. Nałęcz, z której syn, Roman-Kazimierz-Antoni, ur. 8 lutego 1933 r. w Poznaniu.

Drugi syn Karola-Jana, Józef, zmarł pod koniec XIX w., a córka, Zofja, wyszła za Bolesława Kognowickiego h. Jastrzębiec, właściciela majątku Skuby na Litwie. (Notaty hr. K. Dąmbskiego).

DEMIŃSKI. Maciej Wronka z Deminka w pow. człuchowskim, będąc na-

ganiony w szlacheństwie przez Jeremiasza Dębińskiego, przedstawił 1636 r. świadków, którzy pod przysięgą zeznali, iż ród Wronka Demińskich jest szlacheckim i pochodzi ze starożytnej szlachty, co stwierdza zaświadczenie króla Zygmunta Augusta i Zygmunta III.

Według genealogii tej rodziny: Jan miał syna Mikołaja, Mikołaj syna Macieja, tego syn Wawrzyniec pozostawił syna Jakóba, który z Małgorzatą Ramlówną miał syna Macieja, a Maciej z Reginy Wedelstedówny pozostawił syna Macieja, któremu zarzucono pochodzenie nieszlacheckie.

Ze świadków Krzysztof Wedelsteda, h. Strzała w polu, a w hełmie trzy pióra zeznał, że ojciec świadka i matka wywodzącego się byli rodzeni, drugi świadek Adam Wedelsteda zeznał, że dziad świadka i matka wywodzącego się Macieja Demińskiego byli rodzeni. Trzeci i czwarty świadek Krystjan i Fedor Arcemberscy, bracia rodzeni, synowie Franka w Bareszcu i Arcembergu dziadzi, zeznali, że Anna Wronkówna, pradiada wywodzącego się, Wawrzyńca siostra rodzona, poszła za starucha świadków Andrzeja Arcemberskiego herbu Pół jelenia w polu, a w hełmie trzy strzały w jabłko rozstrzelone. Świadkowie Jerzy i Paweł-Henryk Ramlowie z Kosternic i Szerkowie zaprzysięgli, iż od stryja ich, prawie 100-letniego starca Marka Ramla, wiedzą, iż przed 100 laty Jan Ramel wydał córkę Małgorzatę za Jakóba Wronka z Demina.

Na mocy tego wyводу Maciej Demiński uwolniony od zarzutu nieszlachectwa a Dębiński skazany na odpowiednie kary (Wyr. Tryb. Piotrk. 158 f. 48).

DOBRZAŃSKI v. DOBRAŃSKI. Bazyli *Częstopian*, syn Jana, Bazyli *Nieszewicz*, Jerzy i Jan *Nieszewicz*, bracia rodzeni, Hrehory *Nieszewicz*, Ignacy *Nieszewicz*, jego stryj Mikołaj *Hubalik*, Andrzej i jego syn *Eliasz*, Jan *Gatcewicz* i jego ojciec Bazyli *Demkowicz*, Jarosz i jego syn *Stefan Feleniński*, Jacek *Feleniński* i ojciec jego Bazyli *Ihnatuszka*, Adam i Fedor *Ihnatuszki*, bracia rodzeni Fedor *Czwerynko* w imieniu swem i innych pozwali 1683 r. Jerzego *Wandalina* z *Wielkich Kończyc Mniszka*, starostę sanockiego, o zarzucenie im pochodzenia plebejuszowskiego i dla oczyszczenia się z zarzutu złożyli szereg dokumentów, stwierdzających ich pochodzenie szlacheckie.

Jan Pągowski ustąpił 1576 r. części wsi Dobrej na rzecz Iwana *Częstopian Dobrzańskiego*. 1615 r. Fedor *Częstopian Dobrzański* odstąpił części Dobrej *Olexemu* i *Makaremu Dobrzańskim*. 1578 r. Iwan *Częstopian Dobrzański* podarował pewne grunty *Nastce Chaczkowej*; 1592 r. *Stefan Częstopian Dobrzański* ustąpił części Dobrej *Annie Hrycównie* i wiele innych zapisów, stwierdzających szlacheństwo tej rodziny (Wyr. Tr. Lubel. 375—427).

DOBRZELEWSKI v. DOBRZEŁOWSKI h. PORAJ. Ród *Poraitów Dobrzelewskich*, jeden z najstarszych w wojew. sieradzkim, pochodzi od *Garnyszów*, z których *Piotr Garnysz*, nabywszy w latach 1465—1472 od *Andrzeja*, *Jakóba*, *Piotra* i *Stanisława*, dziedziców na *Dobrzelowie*, części ich majątności, zaczął się pisać *Garnyszem* z *Dobrzelowa*, a potomkowie jego przybrali nazwisko *Dobrzelewski*¹⁾.

¹⁾ Zapisy Ziems. Piotrk. Ks. 7. f. 47 v, 118. Zap. Tryb. Piotrk. ks. 1/66.

Ów *Piotr* miał dwie żony: *Małgorzatę* z *Moykowic*, a następnie *Jadwigę* (z *Dobrzelowa*) i z tej żony zostawił trzech synów: *Mikołaja*, *Jana* i *Stanisława*.

Jan, dziedzic na *Dobrzelowie* 1558 r., zaślubił *Annę Bukowską*, z którą otrzymał wieś *Bukowę*, pozostającą w rękach tej rodziny 300 lat i z tej żony miał córki: *Annę* za *Szymonem Pstrokońskim*, *Elżbietę Kuczyńską*, podstolinę *gostyńską*, i czterech synów: *Andrzeja*, *Mikołaja*, *Jana* i *Piotra*; po *Mikołaju*, dziedzicu *Postękalic* 1606 r., syn *Adrian*, którego synowie: *Daniel*, *Jan*, *Samuel* i *Stanisław* i po *Janie*: *Krzysztof*, *Mikołaj* i *Paweł*, żonaty z *Elżbietą Zakrzewską*, tych syn *Stefan* 1671 r. *Krzysztof*, ożeniony z *Anną Wierusz-Kowalską*, pozostawił synów: *Wojciecha*, *opata lubińskiego*, *męża wielkiej nauki i pobożności*¹⁾ i *Aleksandra*, którego z *Aleksandry Zajączkowskiej* syn *Paweł*, dziedzic *Postękalic* 1698 r. *Piotr*, ostatni z synów *Jana* i *Bukowskiej*, dziedzic *Borowy* i *Bukowy* 1589 r., miał córkę *Annę* za *Florjanem Mąkolskim* i syna *Wojciecha*, dziedzica *Borowy*, żonatego z *Dorotą Krzysztoporską*, zm. 1654 r., po którym córki: *Anna* 1 v. z *Adamem Żegota Mokrackim*, 2 v. z *Adamem Rogolińskim*, *Marjanna* za *Stefanem Racyńskim* i dwóch synów: *Stanisław*, ożeniony z *Marjanną Trzebicką* i *Zygmunt*.

Zygmunt, dziedzic *Borowy*, zm. 1701 r., z żony *Anny Glińskiej* pozostawił synów: *Dominika*, *Jana* i *Piotra*, kanonika *lwowskiego* i *plebana bogdanowskiego* 1718 r.

Jan, dziedzic *Borowy* i *Bukowy*, zaślubił *Marjannę Oczosalską* i z niej miał synów: *Macieja*, *Urbanę*, *skarbnika latyczowskiego*, żonatego z *Anną* ze *Stobieckich*, zm. 1759 r. *bezpomnie*, *Wacława*, *kanonika inflanckiego* 1759 r., i *Wojciecha*.

Maciej, dziedzic *Borowy*, *Bukowy* i *Miłakowiec*, *towarzysz chorągwi pancernej* 1759 r., *skarbnik piotrkowski*, żonaty z *Agnieszką Rzerzyńską*, z niej synowie: *Bernard*, *Jan Nepomucen* i *Wojciech*, zmarły *kawalerem*.

Bernard, dziedzic *Borowy* i *Bukowy*, *wylegitymowany w Królestwie* 1837 r., zm. 1849 r., *pozostawiając* z żony *Moniki Wargackiej* synów: *Józefa*, *Ksawerego*, *emigranta w Paryżu* i córki: *Elżbietę* za *Kurdanowskim*, *Magdalenę* pannę, *Izabellę* za *Ignacym Garczyńskim* i *Juljanę*, 1 v. żonę *Jana Chrzanowskiego*, 2 v. *Leona Orłowskiego*.

Jan Nepomucen, dziedzic na *Bukowej* i *Zdzieszulic*²⁾, *wylegitymowany w Królestwie* 1837 r., z żony *Joanny Bielowskiej* miał córki: *Nepomucenę*, m. *Wojciech Korycki*, *Jadwigę* za *Aleksandrem Rubachem* i *Marję* pannę, oraz synów: *Antoniego*, *Feliksa*, *Franciszka*, *Ignacego*, *Marcina*, *powstańca* 63 r., ks. *Rocha* i ks. *Wojciecha*; *Feliks*, *wylegitymowany w Królestwie* 1841 r., pozostawił synów: *Edwarda*, *Feliksa*, *Ignacego*, *Jana* i *Józefa*; po *Franciszku* z żony *Barbary Miniewskiej* synowie: *Damian* i *Salezy* żonaty z *Anielą Ostrowską*, oraz córka *Antonina* za *Adolfem Duninem*, a *Ignacego*, ur. 1797 r., z żony *Ludwika*

¹⁾ Przewodnik dla zwiedzających kościół katedralny... w Poznaniu. Podał ks. Ruciński 1912. ²⁾ Zdzieszulice otrzymał w posagu za żonę *Joannę Bilowską*, cześnikówną *Inowrocławską*, którą poślubił 1793 r. w par. *Grocholice*.

z Wierzbickich synowie: Feliks, Józef, Ignacy, Edward i Tadeusz, doktor med., zaślubił Stanisławę Przyłęcką i ma z niej synów: Tadeusza i Stanisława oraz córki: Anielę i Zofję.

Feliks, syn Jana, pozostawił syna Jana i córkę Lucynę, której mąż Bolesław Peck.

Antoni, syn Jana Nepomucena, zm. 1869 r., żonaty z Bogumiłą Nowicką pozostawił synów: Jana, Sylwestra, Ignacego, żonatego z Zofją Terlecką i Wojciecha, powstańca 63 r.; po Sylwestrze, ur. 1841 r., zm. 1895 r., z Felicji z Nowickich synowie: Witold, Włodzimierz, Ludwik; po Witoldzie z Ireny z Szablowskich syn Jerzy, a Ludwik, ożeniony ze Stefanją Popielówną, z niej córki: Jadwiga i Bolesława, m. Zygmunt Makowski, Janina i Halina panny.

Jan, ur. 1838 r., zm. 1894 r., tego z żony Kamili Kamińskiej córki: Marja, Eugenia za inż. Marjanem Zakrzewskim, Janina za Stanisławem Makowskim i synowie: Antoni, Zygmunt, radca Najw. Izby Kontr., kawaler orderu Odrodzenia Polski, i Julian zm. 1895 r.; po Antonim, ur. 1869 r., zm. 1922 r., z żony Zofji Taczanowskiej synowie: Jan i Jerzy.

(Akta Grodz. Piotrk. Inscriptionum, Akta Stanu Cywil. par. Bogdanowo Zap. Tr. Piotrk. i akta rodzinne).

DOMARZYŃSKI Wojciech, syn ng. Jana i Katarzyny Marszewskiej, ng. Zuzanny z Dzierzbickich, żony ng. Józefa Pucka, cześnika łęczyckiego, bezpotomnie zmarłej, brat cioteczny i sukcesor, pozostała po niej sumę cedował 1780 r. Janowi Niwińskiemu, synowi Piotra i Barbary z Jurowskich (Łęcz. Gr. Recog. 386 — 25).

E.

EBERS Jan-Leonard, syn Jana-Leonarda, pozwany o sumy (Wyr. Tr. Lubel. 421—66 v).

EGIERD vide EYGIERD.

EJZDIATOWICZ Stanisław, podkomorzy smoleński, żonaty z Marjanną Morosówną 1718 r. (Arch. Dubr.).

EJSMAN Władysław, sekretarz król., podstarości oszmiański 1650 r. (Arch. Dubr.).

EPERYESZ v. EPERYESZY Michał, starosta syrwieński, deputat pow. starodubowskiego 1725 r., starosta mejszagolski 1726 r. (Arch. Dubr.).

ERLENCKI. Szlachta często występująca w XVII w. w aktach grodz. siedzich (Acta Castr. Sieradiensia).

ERWINK v. ERWINEK Jan żonaty z Jadwigą Jordanówną 1667 r. (Wyr. Tryb. Lubel. 337 f 723).

ESGA Piotr, pisarz grodz. lwowski 1651 r. (Wyr. Tryb. Lubel. 298 f. 539).

EYGIERD v. EGIERD h. ABDANK. Michał, stolnik rzeczycki, będąc w 1686 r. naganiony w szlacheństwie przez Marcina z Dębicy Dębickiego, podkomorzego

sandom., wywiódł na mocy zebranych dokumentów i postawionych świadków¹⁾ starożytne swoje szlacheństwo i Dębicki skazany został na karę pieniężną a w razie nieuiszczenia takowej na wieczną banicję.

Pierwszym występującym w tem wywodzie jest Jan Olgiarda, chor. gener. X. Żmudzkiego, żyjący w końcu XV wieku, po którym z N. Billewiczówny syn Mikołaj, dziedzic dóbr: Poardowie, Goykiszki, Lepary, Kąpy, Medji, Kulaze i Koryły, również chorąży gener. X. Żmudzkiego, zapisał 1523 r. posag żonie swej Eleonorze Stankiewiczównie, i z tej żony zostawił dwie córki: Annę 1 v. Lacką, 2 v. za Pojeckim, Zofję Boniszkową i dwóch synów: Macieja i Stanisława bezpotomnego, którzy w 1593 r. przeprowadzili dział majątków ojczystych.

Maciej w 1601 r. miał sprawę o granicę swych posiadłości z Janem i Bartłojem, synami Szymona Eygiarda, a 1605 r. zapisał dożywocie żonie swojej Katarzynie Wołowiczównie, i z tej żony miał synów: Marcjana i Samuela bezpotomnego.

Marcjan nabywa 1637 r. w grodzie upickim kilku poddanych od Kacpra, syna Jana Golhanta i Michała, syna Kacpra Golhanta i w 1644 r. Marcjan zapisał na połowie dóbr swoich Poardowie zapis dożywocia żonie swej Elżbiecie Szelinzance h. Pobóg, i z tej żony pozostawił synów: Michała i Jana oraz córki: Marjannę, Elżbietę i Helenę i Michał, stolnik rzeczycki, udowodnił na mocy tych dokumentów starożytne swoje szlacheństwo; zebrana szlachta na sejmik electionis ich mciów p. p. deputatów trybunalskich zgromadzona oświadcza, iż ród Eygiardów wyprowadza swoje pochodzenie od Xiążąt Olgiardów W. X. Lit. (Wyr. Tryb. Lubel. 387 fol. 491).

EYREMBERK Daniel-Ernest, podsedek pucky 1680 r. (Wyr. Tryb. Lubel. 367 f 1019).

EYSYMONT. Józef, podkomorzy pow. grodzieńskiego 1815 r. Nikodem, komornik pow. wileńskiego 1815 r. (Arch. Dubr.).

F.

FALEJEWICZ v. FALEWICZ. Aleksiej, żonaty z Anną Iwaszkówną Hlebową Prydybało, dziedzice na Dubrowlanach 1533 r.; Aleksy nabył 1539 r. Berdnikowszczyznę od Szemiotów. Iwan, Wasil, Maryna, Fedja i Tatjana, synowie i córki Aleksieja i Hanny 1575 r. (Arch. Dubr.).

FERNICY Fedor, syn ng. Antoniego i Anny z Minasowiczów, pewne sumy należne po rodzicach, przekazał 1789 r. bratu rodzonemu Antoniemu (Łęcz. Gr. Recog. 394 f 114).

FRĄCKIEWICZ Feliks i Marjanna, syn i córka Gedeona, chorążego nadwornego W. X. Lit., i Krystyny z Wolskich 1717 r. Frąckiewicz *Radziwiński*.

¹⁾ Świadkowie z linii ojczystej: Andrzej Gruszewski, podkomorzy generalny, Łukasz Konstanty Szemiot, sędzia ziemski, Józef Chrzastowski, starosta rosieński, pisarz ziemski, urzędnicy X. Żmudzkiego, Aleksander Biełozor, stolnik miński.

Świadkowie z linii macierzystej: Jerzy Szelling, pisarz grodzki Inflancki, Mikołaj Tyzenhauz, wojski Inflancki.

Gedeon-Michał z Radzymina, chorąży W. X. Lit., starosta stonimski i zdejkanski 1712 r., wdowa po nim Krystyna z Wolskich, 2 v. za Kacprem Parysowiczem 1714 r. Paweł, syn Stefana, chorążego nowogrodzkiego 1654 r. Stefan-Michał, krajczy upicki, podstarości oszmiański, ożeniony z Rozalją Kozłówną-Poklewską, chorążanką oszmiańską 1717 r. (Arch. Dubr.).

FURS. Stanisław Augustynowicz, dworzanin król. 1580 (pieczęć herbowa bez węża). Iwan Opanasowicz, sędzia ziemski piński, wojski mozyrski, dziedzic Niestaniszek, żona Maryna z Tyszkiewiczów 1581 r. (Arch. Dubr.).

G.

GEMBARZEWSKY v. GĘBARZEWSKY v. GAMBARZOWSCY h. HABDANK. T. 4 str. 131; t. 15 str. 381; dopełn. cz. 3 str. 24—35.

Szymon Gembarzewski był w 1789 r. posesorem wioski Pamiętnej, o czym świadczy „Tabela Dymów Powiatu Rawskiego y Bielskiego“ (Arch. Skarbowe, dział 48, księga 74, karta 9—10: „w powiecie Rawskim w Wsi Pamiętnej... Ur. Gębarzewskiego. Dwory z zabudowaniem 1... Summa wszystkich Dymów 20*). Dokument ten, stwierdzający nazwisko, stan szlachecki posesora, rodzaj zabudowań i wielkość wsi, podpisany przez trzynastu członków Komisji Cywilno-Wojskowej, będących urzędnikami i ziemianami osiadłymi powiatu Rawskiego (m. in. Dominik Jaxa-Bykowski, podstarosta i chorąży rawski, Ignacy Pruski, podsędek ziemi rawskiej, Wacław Prandota Trzcziński, pisarz ziemski rawski, Aleksander Mirecki, sędzia gr. rawski etc.; oryg. pisał „Cypryan Snarski B. G. R. Komisarz Protokół y pióro trzymający mpp.*) Ten Szymon z Pamiętnej Gembarzewski, ojciec Józefa, a dziadek Michała, dziedzica Łubienicy.

H.

HORAIN h. SZRENIAWA. I. **Linia Wołkowska.** Rękopisemny herbarz Dworzeckiego-Bohdanowicza (Archiwum Wileńskie), cytuje na podstawie różnych dokumentów nast. przedstawicieli tej linii:

1567 r. Lenart Ihnatowicz, syn Ignacego, ziemianin p. wołkowskiego używał herbu Szreniawa (bez krzyża nad rzeką). 1546 r. Iwan, dworzanin królewski. Dymitr, zmarł około r. 1561, w tym czasie nastąpił dział jego majątku Choroszewicz w p. wołkowskim między 5 synów, z których: Siła miał za żonę Bohdanę, córkę Zachara Tryzny. Wasil zmarł bpt. około 1580 r. Fedor, dworzanin królewski 1562 r., miał za żonę Anastazję Uhlikówną, 2^o v. za Wiktorynem Bortnowskim. Pumin zmarł bpt. około 1580 r. 5-ty syn Frydrych był 1571 r. sędzią ziemskim pow. wołkowskiego i używał na pieczęci urzędowej herbu Szreniawa z krzyżem, miał za żonę Helenę Tryzniankę. W 3-ciem pokoleniu z ojca Siły, bracia: Jan, Hawryło i Iwan. Jan, ziemianin pow. wołkowskiego, dziedziczył 10 maja 1580 r. po stryju Wasilu i Puminie. 1588 r. sierpnia 3, intromisja i prawo zastawne od Jana i jego matki Bohdany na część ich w młynie

w Choroszewiczach i t. d. Hawryło miał córkę Halszkę (4 pok.) za Jarosem Proszycim. W jej sprawie i męża jej dekr. ziem. wołk., 1636 r. października 7. Iwan, syn Siły, 1577 r. starosta grodzki. Po Fedorze (p. w.) syn Fedor, zmarł przed r. 1617. Jego żona Maryna Sawianka, 2^o v. za Dawidem Sasinem v. Sasinowskim. Fedor pozostawił: syna Jana i córki 3, Halszkę, Krystynę i Zofję, nad którymi sprawował opiekę stryj ich Jan (p. w.) 1617 r. Po Frydrychu (p. w.) córka Ewa 1588 r. za Stanisławem Puksztą Klausgietłowiczem, chorążym pow. wołkowskiego, Ewa dziedziczyła część majątku Choroszewicz po ojcu i stryjach swoich.

Z gałęzi wołkowskiej pozatem niepowiązanie genealogicznie: Jan-Benedykt (?), podczaszy mozyrski i jego żona Zofja Szemiotówna, dali 1581 r. prawo zastawne na 4 poddanych z majątności Choroszewicz. Jan 1597 r. w pow. stonimskim z głosu Ordynata Xcia Radziwiłła (fol. 214). Jan, sędzia kapturowy powiatu wołkowskiego 1668 r.

II. Linia Litewska.

1) GAŁĄŻ HORAINÓW-IWANOWSKICH.

Samuel Jan Iwanowski-Horain dał żonie swojej Eufrozynie Raczkiewiczównie prawo zastawne na 2000 złp. na Bortkieliszki 1701 r. Oboje pomarli podczas „powietrza“ 1710 r. Ich dzieci: Jan, Ludwika za Michałem Wiszomirskim i Klara panna, 1724 grudnia 15 z dekr. grodz. wileńskiego.

2) GAŁĄŻ OSZMIAŃSKA.

Symeon v. Szymon i Wasil, synowie Alexandra, ziemianie pow. oszmiańskiego 1591 r. Pozew w ich sprawie 1597 r. przed sąd ziemski oszmiański w Miadziole. 1597 roku października 6 prawo zastawne od Szymona Alexandrowicza żonie Reginie wydane. Józef w oszmiańskim 1645 r. kościołowi wojsstowskiemu jedną niwę nadał. Mikołaj, cześnik oszmiański, miał za żonę Anastazję Puzyńiankę.

W księgach szlacheckich gub. Litewsko-Wileńskiej zapisany wywód rodowości szlacheckiej tej gałęzi pod datą 15.12.1800 r., uzupełniony rezolucją dep. wyw. wil. z dn. 15.9.1832 i rezolucją deputacji wyw. mińskiej z dn. 29.1.1833 r.

Według tych wywodów, wzięty za protoplastę, Marcin Horain synom Andrzejowi i Jackowi zostawił maj. Baranowszczyznę i Wyszortrowszczyznę w pow. oszmiańskim. Dn. 12.5.1693 metryka Andrzeja (2 pok.) Dn. 14.8.1730 zapadł dekret Andrzeja z Władysławem kn. Świrskim. 11.9.1751 dekret ziem. oszm. Andrzeja z Wincentym, Marcinem i Antonim Ligowskimi. Dn. 20.4.1763 testament Andrzeja. Dn. 10.1.1709 metryka Jacka (2 pok.). Po Andrzeju 4 synowie (3 pok.) Stanisław, 11.12.1759 wł. Steckowszczyzny w pow. oszm. zeznał testament 23.III.1795 r. Dominik, Jan w zakonie OO. Misjonarzy i Jakób. Dnia 29.7.1750 metryka Jakóba (3 pok.) z ojca Jacka. Stanisław pozostawił syna Jana (4 pok.), mierniczego gr. pow. oszm., którego żona Domicella. Dn. 19.6.1782 metryka Adama (4 pok.) z ojca Jakóba Andrzejowicza. Po Jakóbie, synie Jacka, potomstwo: Ignacy, Adam, Barbara, Izabella. Dn. 12.6.1775 metryka Ignacego, którego żona Matylda z Mickiewiczów. Ignacy zmarł 1817 r. w paraf. Dokszyce. Dn. 15.1.1776 metryka Adama, mierniczego gr. pow. ihumeńskiego, żonatego

1^o v. z Pauliną z Makarskich h. Kościeszka, 11^o z Aniłą z Woyniłłowiczów h. Syrokomla, córką Antoniego i Teofilu z Odyńców. Barbara zeznała testament 1832 r. w Zienkowiczach. Izabella za Ciecierskim.

Po Janie synowie w 5 pokol. Sylwester i Aloizy, którego żona Rozalja. Dn. 17.9.1799 metryka Stanisława (5 pok.) z ojca Ignacego. Dn. 1.2.1831 metryka słułu Stanisława z Anną z Targońskich, 1^o v. Bogucką, wdową, w paraf. Olkowicze. Stanisława brat Maciej, którego pierwsza żona Jadwiga, druga Ludwika. Dn. 30.11.1832 r. metryka Serwacego-Filipa (6 pokol.) z ojca Sylwestra w paraf. Uzda. Dn. 25.4.1827 metryka Bolesława Henryka-Jerzego 3 im. z ojca Alojzego w paraf. Trokiele. Dn. 30.1.1833 metryka Anny-Anastazji (6 pokol.) z ojca Stanisława, a 31.7.1845 metryka zgonu, w paraf. Olkowicze. Dn. 3.2.1834 metryka Julji z ojca Stanisława w paraf. Olkowicze. Dn. 30.1.1838 metryka Józefa-Ignacego z ojca Stanisława w paraf. Olkowicze. Po Macieju syn Jan (6 pok.) ur. 1816 w par. Dokszyce. Po Macieju z drugiej żony synowie: Józef (metryka 26.5.1818) i Stefan ur. 1820, zm. 1820, wszyscy w paraf. Dokszyce. Dn. 13.10.1821 metryka Juljana-Florjana z ojca Adama i matki Pauliny z Makarskich w paraf. Radoszkowice. O Julianie p. n. pod 4 „Gałąź połączona”. Wincenta, córka Adama i Anieli z Woyniłłowiczów za Julianem Hrehorowiczem h. Lubicz, adwokatem. Ich syn Waclaw Hrehorowicz.

3) GAŁĄŻ SENATORSKA.

Po Janie, cześniku oszmiańskim, który podpisał 1674 r. elekcję Jana III z woj. Brz.-Lit., pozostali synowie: Alexander-Mikołaj i Florjan-Kazimierz.

Alexander-Mikołaj, św. teologii doktor, kanonik wileński, prałat, kustosz i oficjał wileński, sędzia konsystorza wileńskiego, proboszcz i infułat gierański, 1700 r. biskup tyberjadzki i sufragana Białej Rusi, 1710 r. biskup smoleński, a od 1716 r. biskup żmudzki, przytem 1717 r. pleban niemcezeński i proboszcz trocki. Ścigany przez wojska rosyjskie, które w r. 1733 wkroczyły na Żmudź, schronił się do Prus Wschodnich, gdzie obrał sobie rezydencję w Szyłgale pod Królewcem, skąd rządził djeceją przez swego synowca Aleksandra-Kazimierza, biskupa hireneńskiego. Zmarł 7 grudnia 1736 r. w Szyłgale. Ciało jego przewieziono do katedry w Wornjach i złożono w grobowcach. Wydał drukiem na krótko przed śmiercią „Księgę św. Józefa o wszelakich bractwach”. (Por. Orgelbr., Enc. powsz. i in.)

Florjan-Kazimierz, podczasy wołkowyski, potem wilkomierski, poślubił Annę-Eleonorę z Ordyńców h. Trąby, strażnikównę smoleńską, dziedziczył w pow. wołkowyskim 1705 r., nabył od Czyzów za 150.000 talarów srebrem dobra Krajsk z okolicznymi wsiami Czarnorucz, Juncewicze i inne w pow. wilejskim. Zmarł około 1723 roku. Roku 1725 w Trybunale (fol. 1708) akt działu synów jego: Jana, Alexandra i Michała (p. n.) Z córek: Kolumba 1721 r. zakonnica Benedyktyńska w Wilnie i Teresa 1727 także w zakonie Benedyktynek wileńskich.

Jan v. Jan-Antoni, najstarszy z synów, ur. się około r. 1696. W 1723 zastawny posiadacz maj. Lubów. Karjerę swą wojskowo-polityczną rozpoczął jako chorąży petyhorski w 1724 r. W r. 1725 nabył od Gąsowskiego maj.

Giegrany w Żmudzkim i w tym roku poślubił Joannę z Putkamerów, córkę Wawrzyńca, stolnika inflantskiego, i Doroty z Szeretterów. Według działu dziedzicy po rodzicach w 1725 r. maj. Peteszę i Porudom w Wileńskim. W 1727 porucznik petyhorski. W tym czasie otrzymuje od wojewody Pocieja zapis kontraktowy na dzierżawę klucza Dryświaty, i kupuje od Szumskich majątek Rudominę w Wil. 1728 r. lipca 24 uzyskuje kredens na pisarza grodzkiego wileńskiego, a 1730 kwietnia 17 instrument na podwojewódzkiego wileńskiego, a 1731 zostaje podczaszym wileńskim. Otrzymuje 1731 zapis przedażny od Moxiewicza na dobra Ciundzie. 1732 r. jest starostą krasieńskim. 1733 r. w marcu obrany posłem na sejm konwokacyjny, podpisał z woj. wileńsk. elekcję Stanisława Leszczyńskiego jako podwojew. wileński, sędzia kapturowy, por. petyhorski i poseł. Gorliwy stronnik króla Stanisława wytrwał przy nim aż do końca. Po rozgromie konfederacji schronił się ze Stanisławem Leszczyńskim do Królewca i był tam marszałkiem jego dworu. W r. 1736 maja 11 otrzymuje od Augusta III list żelazna na powrót z zagranicy do kraju i przywrócony w posiadaniu utraconych dóbr i urzędów. Odgrywa od tego czasu dzięki wielkiej ruchliwości i zdolnościom politycznym wybitną rolę na Litwie, gdzie występuje jako zarliwy stronnik Czartoryskich i ich reform. 1746 r. października 3, zagaja jako pierwszy poseł wileński, sejm w Warszawie. W r. 1747 października 23 zostaje podkomorzym wileńskim. Jest posłem na sejm z Wilna w r. 1748, a w r. 1750 z Inflant. W r. 1752/3 postępuje na pułkownika petyhorskiego i obrany zostaje marszałkiem Trybunału Skarbowego Litewskiego. W 1756 r. jest posłem na sejm z Inflant, a 1761 znów z Wilna. W r. 1760 starosta jałowski. Po śmierci pierwszej żony poślubia w tym czasie Monikę z Zielińskich h. Świnka, córkę Józefa i Pilichowskiej. Osiada w Jałowie, gdzie z żoną funduje kościół. Po śmierci Augusta III wybrany w 1764 r. posłem na sejm elekcyjny z Wileńskiego. 4 października tegoż roku wyznaczony do paktów conventów. Podpisał elekcję Stanisława-Augusta jako podkomorzy i starosta jałowski. Do króla obranego jeździł z oznajmieniem elekcji i miał do niego mowę. 1764 r. września 15 podpisał akt połączenia konfederacji litewskiej z Koroną. Po koronacji mianowany przez króla kasztelanem brzesko-litewskim. R. 1765 wybrany na komisarza skarbowego litewskiego i tego roku odznaczony orderem św. Stanisława. W 1766 posłuje na sejm, a w 1768 postępuje na wojewodę brzeskiego-lit., w r. 1769 zręka się starostwa jałowskiego na rzecz syna swego Michała. Mimo podeszłego wieku bierze czynny udział w konfederacji barskiej i organizuje ją na Litwie. Zmarł w połowie 1777 r. Wojewoda miał kilku synów: Tadeusza, Kazimierza, Michała, Józefa i Jana Nepomucena (p. n.).

Aleksander-Kazimierz, ur. się w okresie Wielkanocnym roku 1698 w Kościeniewiczach. W młodym wieku zostaje doktorem filozofii i poświęca się kapłaństwu. W 1729 r. powołany przez stryja swego biskupa żmudzkiego, zostaje proboszczem katedralnym żmudzki, potem prałatem i prezydentem kapituły. W r. 1732 marca 9, zostaje wyświęconym w Warszawie u św. Krzyża na biskupa hireneńskiego, przez nuncjusza Kamila Paulucci'ego. Po długich sporach zostaje archidjakonem wileńskim. Jako sufragana żmudzki wyręcza swego stryja

biskupa i kieruje sprawami djecezji. Po śmierci Augusta II popiera kandydaturę Stanisława Leszczyńskiego i przebywa na dworze jego w Królewcu w 1735 r. Wróciwszy do ojczyzny, pracuje też i w djecezji wileńskiej mianowany tam generalnym wizytatorem. W tym czasie wiele zwiedza djecezji, poświęca nowe kościoły jak w Mohylewie, Dokszychach. Z bratem swym Michałem funduje kościół w Olkowiczach. Bierzmuje lud katolicki na rubieżach Rzplitej, i pracuje wiele w sprawach duchownych. R. 1742 dzierzawca Suderwy w Wileńskiem. W jesieni 1746 r. udaje się do Rzymu za pontyfikatu Benedykta XIV, skąd wraca do Wilna w czerwcu 1747 roku. Mimo kilkakrotnych wakansów w biskupstwie żmudzkiem, nie otrzymuje tej stolicy wskutek intryg Jezuitów i niechętnych mu kanoników wileńskich. Podobnie jak jego brat Jan-Antoni jest na Litwie stronnikiem Czartoryskich i ich reform. W lutym 1762 roku zostaje referendarzem wielkim litewskim i w tym czasie odznaczony orderem Orła Białego. Podpisał 1764 r. kwietnia 16 konfederację generalną litewską w Grodnie. Był na sejmie konwokacyjnym w Warszawie, gdzie czynnie pracował. Zasługi jego i brata jego Jana, podkomorzego, poleciły sejmujące stany królów przysłać mu nagrody, co wpisano do Konstytucji (V. Leg.). Podpisał elekcję Stanisława Augusta z woj. wileńskiego, jako biskup hireneński i ref. W. X. Lit. Biskupstwa żmudzkiego mimo wielkich zasług, jakie dla tej djecezji położył, nie dostał. Wielkim był wrogiem Jezuitów i pierwszy bullę kasaty tego Zakonu ogłosił; zwolennikiem był natomiast i dobroczyńcą zakonu Dominikanów. Niezwykle pobożny i gorliwy do ostatnich dni swego życia. Dożył późnego wieku, zmarł w czasie niesporów w katedrze wileńskiej 24 lipca 1774 r.

Michał-Antoni, najmłodszy z braci, ur. się w 1700 r. Według aktu dzieła z r. 1725 dziedziczy po rodzicach majątności Junczewicze i Czarnorucz z wsiami okolicznymi. W 1729 zostaje starostą nowomylińskim. Pod zastaw maj. Pinczyce pożyczka ks. Mikołajowi Radziwiłłowi w r. 1732 zł. 18000. W r. 1733 podpisał elekcję Stanisł. Leszczyńskiego jako starosta nowomyliński z woj. wil. W r. 1733 poślubia Teresę z Kopeciów h. Kroje, córkę Michała, pisarza W. X. Lit. i Anny Naramowskich i zabezpiecza posag żony w wysokości 30000 zł., na dobrach swoich. Teresa zmarła około r. 1736, pozostawiając 2 synów: Aleksandra i Jana-Faustyna (p. n.). Po śmierci drugiej żony Anny z Oborskich, poślubia Barbarę z Korsaków h. własnego, z której potomstwo synowie: Józef, Ignacy, Kazimierz, Kasper, Wincenty, Leo i córki: Marja, Teresa, Aleksandra i Anna. Pod zastaw maj. Wiedzma pożyczka Stanisławowi Bykowskiemu Łopot w 1737 r. zł. 12960. W 1742 r. zostaje koniuszym wileńskim. W sierpniu 1748 obrany pisarzem grodzkim, a w 1750 r. miecznikiem wileńskim. W 1757 mianowany wojewodą wileńskim, a w 1762 surogatorem grodzkim. Zmarł 17 lipca 1763 r. w Junczewiczach, pochowany 21 lipca w kościele w Olkowiczach, którego był fundatorem.

Michał-Piotr, syn najstarszy Jana-Antoniego z Putkamerówny. W r. 1747 zostaje po ojcu podwojewódzszym wileńskim, a w 1748 r. horodniczym. 1753 jest generał-adjutantem buławy polnej Lit., a 1761 r. listopada 14 otrzymuje patent na sekond-oberstlejtanta w reg. buławy polnej. Wybrany posłem na sejm

elekcyjny 1764 r., podpisał elekcję Stanisława Augusta jako hordoniczy i poseł. 1764 r. obrany członkiem komisji wojsk. litewskiej. Był komisarzem i przez drugie dwulecie 1766—68. Mianowany podkomorzym wileńskim w lutym 1765 roku. Otrzymał w r. 1769 maja 5 konsens na starostwo jałowski. Za Barskich czasów obrany konsyljarzem konfederacji, organizował ją wojskowo na Litwie i był regimentarzem. Osaczony z wojskiem swym pod Wilnem, ranny dostał się do niewoli moskiewskiej i z rap zmarł. Około r. 1768 poślubił Konstancję z Czechowiczów h. Ostoja, córkę Tomasza, pisarza ziemsk. oszm., i Barbary z Sulistrowskich h. Lubicz, 2 v. Ołędzka, starościny działkowską. Miał córkę Joannę, której metryka chrztu z dn. 27.12.1769, w parafii Bohdanowickiej. Wywiedziona z 8 herbów i przyjeta do Zgr. Kanoniczek Warszawskich 16.7.1789 r. Dziedziczyła po ojcu maj. Peteszę i inne w Wileńskiem. 1812 wezwała swych włością do wstępowania do wojska i walki za ojczyznę, zaręczając im zwolnienie z poddaństwa. (Monogr. dziej. nowoz. tom. IX). Zmarła w połowie XX wieku.

Tadeusz, syn Jana-Antoniego, był sędzią kapturowym w lipcu 1764 r. w czasie bezkrólewia.

Kazimierz-Tadeusz, syn Jana-Antoniego, dziedziczył w 1747 r. po Janie-Kasprze Fryczenie, konsyljarzu nadwornym pruskim, krewnym matki Joanny z Putkamerów, majątek Schillgallen (Szygale) w Prusach Wschodnich. Jego potomkowie, p. niżej.

Józef, czwarty syn Jana-Antoniego, zmarł 1756 r. w Brześciu Litewskim, gdzie pochowany.

Jan Nepomucen, syn Jana-Antoniego z Zielińskiej. W r. 1782 posłował na sejm ze starodubowskiego pow. R. 1786 szambelan królewski. Na sejmie 1786 r. obrany komisarzem skarbowym, toż w czasie Sejmu Wielkiego 1790—92. Razem z T. Czackim zjechał do Krakowa jako komisarz Skarbu i spisał 21 kwietnia 1792 r. ostatni protokół z rewizji inwentarza Skarba i insygniów koronnych. R. 1794 kwietnia 19 wybrany w Warszawie członkiem „Rady Zastępczej” t. j. Rządu Narodowego ustanowionego aż do przybycia Kościuszki. Kwietnia 24 wybrany w Wilnie (choć nieobecny) członkiem dep. skarbowej. Maja 9 przybył do Brześcia Lit. jako pełnomocnik Naczelnika i na zebraniu skłaniał szlachtę do podpisania akcesu do powstania. Maja 10 mianowany „członkiem-zastępcą” w Radzie Najwyższej Narodowej. 1794 r. lipca 4 mianowany przez Kościuszkę w obozie pod Pracką Wolą, pełnomocnikiem cywilnym dla dywizji generałów Cichockiego i Sierakowskiego. Rozwinął w czasie powstania wiele inicjatyw w dziedzinie stworzenia administracji i organizacji wojskowej i cywilnej. Ściągał pospolite ruszenie i powstańców, czuwał nad wyposażeniem wojsk i skarbem, Brał udział czynny w wielu posiedzeniach Rady Najwyższej Narodowej. Bił się dzielnie pod Maciejowicami. R. 1794 listopada 5 dnia otrzymał od generała-gub. ros. Buxhowdena pozwolenie na udanie się do Grodna. Około r. 1802 poślubił Kunegundę z Zielińskich h. Świnka, córkę Ignacego, podkomorzego nurskiego i Agnieszki z Tuchołków. Miał z nią 2 synów: Tadeusza i Michała i córkę Emilię (p. n.). Na widownię polityczną wystąpił znów w czasie kampanji 1812 roku.

16 września mianowany merem-prezydentem m. Wilna. Organizował administrację i policję w ziemiach uwolnionych i miał poruczone zaopatrywanie armii napoleońskiej w żywność itp. W r. 1813 stycznia 29 zamieszczony na liście osób urzędowych mających emigrować z Litwy przed najazdem wojsk rosyjskich. Z rządem litewskim przybył w lutym 1813 r. do Krakowa, gdzie pozostał przez marzec i kwiecień, biorąc udział w obradach. Miał sobie powierzona część uratowanego skarbu litewskiego. Z rządem litewskim wycofał się do Drezna, gdzie dnia 6 sierpnia 1813 został przedstawiony przez Ks. Bassano ces. Napoleonowi do odznaczenia za zasługi położone w czasie kampanji 1813 r. Dnia 10 sierpnia 1813 mianowany w związku z tem przez Napoleona kawalerem Legji Honorowej (L. nom. 39215). Wyemigrował do Francji 6.6.1814, otrzymał pozwolenie na powrót do kraju. Niewiadomo gdzie i kiedy umarł. Pozostawił potomstwo (p. dalej).

Aleksander, syn Michała-Antoniego z Kopeciównej, ur. się około r. 1733. W r. 1756 występuje jako wojskowiec i deputowany wileński. W r. 1758 deputowany na Trybunał i ustanowiony komisarzem dla rozgraniczenia starostwa pieniańskiego i kupiskiego. Dn. 31 grudnia 1760 r. otrzymał dekret królewski na podstolego wil. Podpisał w r. 1764 z woj. wileńskim elekcję Stanisława Augusta jako podstoli. Postąpił w 1765 r. na wojskiego i podwojewódzkiego wileńskiego. Ustanowiony w 1768 r. komisarzem dla rozgraniczenia starostwa mścistawskiego. Poślubił w r. 1765 Konstancję, córkę Jana Wołodkowicza, podśędka mińskiego, i Teresy z Butharynow. Odziedziczywszy po rodzicach znaczne majątki, powiększył je, prowadząc rozległe interesy, które uwikłały go w liczne procesy. Zmarł nagle, prawdopodobnie otruty, w swoim majątku Kościeniewiczach dn. 16.11.1788, pochowany równocześnie z żoną w kościele w Olkowiczach. Nie pozostawił potomstwa. O spadek po nim procesowali się jego bracia przyrodni z krewnymi żony. Procesy te przeciągały się aż do połowy XIX w.

Jan-Faustyn, brat młodszy rodzony Aleksandra, ur. się około r. 1734 w Wojstomiu. Złożył mając lat 17 śluby zakonne dn. 29 lipca 1751 r. w klasztorze w Głębokiem na B. Rusi. Przydomek przyjął „od św. Aleksandra”. Po ukończeniu studjów i wyświęceniu się, został w r. 1760 prelektorem filozofji dla kleryków zakonnych. Na kapitule polnej zebranej w Głębokiem, obrany został 19.4.1766 r. definitorem IV prowincjonalnym. Na kapitule polnej w Wilnie 15.4.1769 r. obrany przeorem klasztoru przy Ostrej Bramie. W r. 1772 obrany w Głębokiem prowincjałem litewskim. W latach 1784 — 87 powtórnie obrany prowincjałem. Poraz trzeci piastował ten urząd w latach 1791—1793 r. Zakończył życie w Głębokiem, w klasztorze około r. 1803.

Potomstwo Michała-Antoniego z trzeciej żony Barbary z Korsaków, zmarłej 30.3.1797 w wieku 80 lat, w par. Olkowicze.

Józef, najstarszy syn, zmarł przed r. 1764. Ignacy podpisał z woj. wil. elekcję Stanisława Augusta w r. 1764, jako wojskowiec woj. wil., był majorem wojsk litewskich. Kazimierz v. Kazimierz-Xawery podpisał 1764 r. elekcję Stanisława Augusta, chorążym husarski. Kasper-Antoni, ur. 1774 r., dziedziczył po rodzicach i braciach Juncewicze. Podpisał z woj. wil. w r. 1764 elekcję Stani-

slawa Augusta. Szambelan królewski, około 1792 r. został podkomorzym wileńskim. Zmarł dn. 29.5.1794 w Juncewiczach. Zaślubił około r. 1790 Aleksandrę z Siemaszków h. Łabędź, zmarłą 3.7.1806 w wieku 46 lat w Juncewiczach, z której 2 córki: Nepomucena-Barbara, ur. 4.8.1791, zm. 18.1.1792 r. i Karolina-Barbara, ur. 17.9.1792, zmarła 21.2.1809 r. w Czarnoruczu w par. Olkowicze Leon-Konstanty metr. 23.2.1756 w par. Olkowicze. Dziedziczył po rodzicach maj. Czarnorucz, gdzie zmarł dn. 21.4.1811 r. bezpotomny. Był lustratorem ekonomji królewskich. Prowadził długie procesy o spadek po bracie swym przyrodnim Aleksandrze. Wincenty młodo zmarł dn. 19.4.1760 r. w Juncewiczach. Marja zaślubiona 27.1.1774 r. Tadeuszowi Poźniakowi, horodniczemu oszmiańskiemu, była II^o v. za Glińskim, podkomorzym czerskim. Teresa I^o v. za Józefem Stańskim h. Ogończyk, chorążym i rejentem kom. skarb. Lit., II^o v. za Sebastjanem Wańkowiczem, podkomorzym pow. borysowskiego. Aleksandra, ur. około 1745 r., niezamężna, zmarła 2.1.1818 r. w Czarnoruczu. Anna-Felicja, metryka 8.7.1759, niezamężna, zm. 1.11.1803 r. w Czarnoruczu.

Potomstwo Jana Nepomucena z Kunegundy Zielińskiej:

Tadeusz, ur. się 27.11.1804 r. w Warszawie. Nauki pobierał w Paryżu. Dnia 3.12.1830 otrzymał na swoją prośbę od Wydz. Wyk. Rady Admin. pozwolenie na uformowanie w obw. Ostrołęckim oddz. powstańczego Kurpiów, który wystawił na swój koszt. Wstąpił w szeregi powstańców i został przyjęty do 17-go pułku piechoty linjowej w randze kapitana, następnie dnia 20 czerwca 1831 mianowany adjutantem połowym przy generale brygady Szeptyckim, otrzymał krzyż „Virtuti Militari” po bitwie pod Opatowem 20 lipca 1831 r., odkomenderowany 11 sierpnia do sztabu generała Różyckiego, major przy sztabie głównym 25 września 1831 r. W charakterze deputowanego z Litwy podpisał adres do sejmu powstańczego o uwolnienie swych rodaków, mieszkańców gubernij zachodnich.

Po upadku powstania ustąpił do Francji, gdzie przebywał w obozie wojsk w Avignon, a od kwietnia 1832 przeniesiony został do Lunel, jako dowódca kolumny 6-jej, gdzie wybrany był prezesem Rady Polaków. Podpisał tam adres do parlamentu angielskiego w sprawie przywrócenia Polsce niepodległości. Nie widząc innej drogi przed sobą, wstąpił z garstką podobnie usposobionych rodaków — emigrantów, do Legji cudzoziemskiej i był w Algierze od 23 sierpnia 1832 dowódcą batalionu polskiego. Ozdobiony Legią Honorową 22 lipca 1832 po bitwie nad brzegami Makty. W 1835 przybył do Hiszpanji jako szef polskiego Baonu. W styczniu 1836 mianowany podpułkownikiem i szefem sztabu gen. Bernelle'a, d cy legji. Ustąpił wraz z nim z Hiszpanji. W wojnie hiszp. konuzjowany pod Estellą 1836 r. Wstępuje do nowej legji cudzoj. ponownie utworzonej w Algierji, gdzie dowodzi baonem jako pułkownik. W bitwie z Kabyłami, przy zdobywaniu Djidjelli ranny dnia 17 maja 1839 r. zmarł w Bougie 26 maja 1839 r. Jeden z fortów tej twierdzy i jedna ulica otrzymały jego nazwisko, a z subskrypcji otwartej wśród jego towarzyszy broni, postawiono nad jego grobem pomnik z czarnego marmuru.

Michał, v. Jan Michał, brat Tadeusza, ur. się w Warszawie 14.8. 1803 r. W charakterze deputowanego z Litwy podpisał adres do Sejmu Powstańczego

uwolnienie swych rodaków, mieszkańców gubernji zachodnich. Członek klubu patriotycznego 31. stycznia 1831 pod Nr. 403. Wstąpił w szeregi powstańców i był kapitanem w 8-ym pułku ułanów. Otrzymał od gen. Rybińskiego złoty krzyż wojskowy. Po upadku powstania przeszedł do Francji. Otrzymał od gen. Bema, nerała Vasconcellos nominację na kapitana w Legji portugalskiej gen. Bema. Zaciągnął się do Legji cudzoziomskiej i walczył w Algierze, poczem wstąpił do armji hiszpańskiej, gdzie był w r. 1836—7 szefem szwadronu polskiego. Walcząc po stronie Marii-Krystyny i awansował na generała brygady. Był adjutantem marszałka Espartero, a potem księcia de la Victoria y de Morella. Otrzymał tytuł hrabiowski. Odznaczony krzyżem komandorskim Karola III i orderem Izabelli katolickiej i św. Ferdynanda. Zeznał testament dn. 7 lipca 1835 r. i zmarł 13 lipca w Madrycie, gdzie pochowany. Nie pozostawił potomstwa, a spadkobiercą ustanowił Michała Horaina mjr. inż. W.P. (p.n.)

Emilia-Monika ur. 30.6.1806 w Warszawie.

Potomstwo Kazimierza wojewodzica:

Według wywodu szlachectwa wciągniętego do ksiąg szlacheckich Gub. Litewsko - Wileńskiej pod datą 22 kwietnia 1808 roku.

Kazimierz posiadał maj. Stankiewiczze w pow. oszm. z zapisu zrzecznego od Antoniego i Katarzyny z Horainów — Towginów, 7.12.1751 r., w grodz. wilk. aktykowanego.

Michał, syn Kazimierza, posiadał maj. Gursztany w pow. wileńskim (Intro-misja z 21 lipca 1770 r. w ziemsk. wileńskim); chorąży ziemi wiskiej, poślubił Ludwikę z Kiełczewskich h. Abdank, II^o voto za Tomaszem Prunnowskim, horodniczym rzeczyckim 1804 r. Po Michale synowie: Jan i Antoni.

Jan, proboszcz dziewieniski, prawo otrzymania darowizny od rodziców 21 lipca 1793 w ziemstwie wil. aktykowane.

Antoni posiadał maj. Posperz w pow. wileńskim wg. intromisji z dnia 17.5.1805; poślubił Karolinę z Ks. Gedroic, córkę Tadeusza. Zmarł w Wilnie dn. 3 marca 1813, mając 50 lat, pozostawił 4 synów: Michała, Antoniego-Wincen-tego, Ignacego i Jana i córkę Kamillę.

Michał, ur. się dn. 27.9.1797 w Bastunach w pow. wileńskim, metryka z dn. 28.4.1798. Wstąpił do wojska pol. i został przyjęty do korpusu inżynierów 1 marca 1818 r.; postąpił na podpor. 2/13.IV.1820 r., a następnie 12/24.3.1829 na porucznika inżynierów. Budował na kanale augustowskim służy, Paniewo 2 stop. i Kudrynki 1 stop. w latach 1826—1829. Wziął udział w powstaniu i mianowany 6.2.1831 r. kapitanem 2 klasy, a 6 września 1831 r. przed zdo-byciem Warszawy kapitanem lej. klasy. Potem awansował na majora inżynierów. Odznaczony Krzyżem złotym wojskowym pod L. 2719. Po upadku powstania z kolumną, którą dowodził, emigrował do Francji południowej. Znajdował się z swym oddziałem w Tarascon 7.4.1832. Podpisał w Lunel adres do angielskiego go parlamentu i narodu o przewrót Polsce niepodległości. Poślubił w Guingamp w Bretanii dn. 10.11.1834 r. Delfinę Bonté, córkę Gilles Bonté i Luizy Carré. W charakterze konstruktora budowy dróg i mostów pracował przeważnie w pol. Francji, gdzie m. i. budował pierwszą linję kolejową z Lyonu do Marsylii. Otrzy-

mał od rządu rosyjskiego pozwolenie na powrót do kraju 2 maja 1857. W gru-dniu 1857 r. z córką i zięciem wrócił na Litwę i osiadł w Wilnie. Zmarł po r. 1864. Pozostawił córkę jedyną Marję, (patrz niżej pod „Linia połączona“).

Wincenty v. Antoni-Wincenty, ur. się w Bastunach w woj. wileń-skiem 16.6.1798 metryka z 19.9.1799 r. Wszedł w służbę w wojsku polskim 1.3.1818 do korp. inżynierów jako konduktor nadkompletny; przeniesiony dn. 15.7.1818 do sztabu kwaterymistrzostwa generalnego jako konduktor, postąpił tam na podporucznika 20.5.1824 r. Wziął udział w powstaniu i mianowany 6.2.1831 porucznikiem, a 25.5.1831 kapitanem; awansował na majora 1.9.1831 i był szefem sztabu w korpusie generała Ramorino. Z tym korpnsem przeszedł po upadku powstania do Galicji i emigrował o Francji. Mianowany w Legji por-tugalskiej gen. Bema. Przebywał około 1835 r. w Paryżu, a w roku 1842 pracował w dyrekcji budowy kanałów rzecznych w Marsylii. Napisał rozprawę strate-giczną p. t. „Kilka słów o działaniach korpusu 2 armji polskiej na pr. brzegu Wisły między 22 sierpnia, a 17 września 1831 r.“, ogłoszona w Dzienniku Na-rodowym i wydana drukiem w Poznaniu w r. 1849. Po wypadkach 1848 r. udał się do Drezna z zamiarem wzięcia udziału w powstaniu. Potem udał się do Belgji, gdzie zmarł po dłuższej chorobie w Brukseli w r. 1850 bezpotomny.

Ignacy, ur. się w Bastunach na Wileńszczyźnie, metryka z dn. 1.10.1800 r. Wszedł w służbę 1.3.1818 na konduktora nadetat. do Korp. Inżynierów, a 16.3.1818 przeniesiony do 3 komp. artylerji pieszej w stopniu podoficera. Postąpił 21.5.1821 na podporucznika. Wziął udział w powstaniu. Odkomenderowany 1.1.1831 r. do dyrekcji artylerji, mianowany porucznikiem 6 lutego, a kapitanem 13.6.1831, jako dowódca baterji. Z armją Rybińskiego przeszedł do Prus, następnie emi-grował do Francji. Około 1852 przebywa w Strassburgu, gdzie zmarł tragicznie 17.6.1856 r. bezpotomny.

4) Gałąź połączona.

Marja-Michalina-Józefa-Kamilla, córka Michała, mjr. inż. W. P., urodziła się dnia 13.9.1835 w Guingamp w Bretanii: wychowana we Francji, poślubiła dnia 12.10.1857 r. w St. Quentin sur Isère swego dalekiego krewnego, Julja-na-Florjana Horaina i przez ten związek nastąpiło połączenie gałęzi senator-skiej z gałęzią oszmiańską. Powróciła z mężem i rodzicami w grudniu 1857 r. na Litwę i aż do śmierci dzieliła jego losy. Zmarła w 11 lat po nim dn. 19.4.1894 roku w Szerzynchach w Małopolsce, gdzie pochowana.

Juljan-Florjan, syn Adama i Pauliny z Makarskich h. Kościeszka, ur. się w Radoszkowicach 17.9.1821 roku. Po ukończeniu szkół w Mińsku, studjował na Uniwersytecie Moskiewskim. Po śmierci ojca odziedziczył w 1849 roku maj. Nowosiółki w pow. sluckim. Poświęcił się pracy literackiej i publicystyce polskiej i francuskiej. Był w tych czasach współpracownikiem „Dziennika War-szawskiego“. Podróżował wiele zagranicą i dłuższy czas przebywał w Paryżu. Poślubiwszy Marję z Horainów, powrócił do kraju w grudniu 1857 r. i osiadł na stałe w Wilnie. Wydał w 1857 r. drukiem w Wilnie zbiór opowiadań p. t. „Chwile stracone“. W Tyg. Ilustr., którego był współpracownikiem, ogłosił w 1859 r. opowiadanie p. t. „Ostatni z Koszyców“. Po powstaniu 1863 r. zmuszony był

sprzedać swój majątek i wyemigrował z rodziną z końcem 1871 r. do Stanów Zjednoczonych. Osiadł początkowo w Hoboken pod New-Yorkiem i pracował na polu publicystyki i literatury. Przesyłał do pism krajowych liczne korespondencje, do „Bibl. Warsz.” „Tyg. Ilustrowanego” i in. Wydał w roku 1876 na podstawie zezwolenia kongresu w St. Zjed. z r. 1874 „Kartę Symboliczną historii amerykańskiej”. Przeniósł się do Kalifornii w zamiarze skierowania tam osadnictwa polskiego i osiadł w San Francisco. Z Piotrem Wereszczyńskim pracował nad projektem urzeczywistnienia: „Nowej Polski Niepodległej na nowej Gwinie” Uzyskał 1. 11. 1876 r. obywatelstwo Stanów Zjednoczonych. Napisał i wydał w St. Zjed. w 1877 r. powieść p. t. „Budrysy”. Z Henrykiem Sienkiewiczem i Heleną Modrzejską, którzy w tym czasie w Kalifornii osiedli pozostawał w bliskich stosunkach i ożywionej korespondencji. Był członkiem Pol. Tow. w Kalifornii. Nie mogąc się zaklimatyzować za oceanem i nie osiągnąwszy oczekiwanego powodzenia, powrócił z rodziną do Europy z końcem 1880 roku. Osiadł w Małopolsce pod zaborem austriackim, nie mogąc wrócić na Litwę. Zamieszkał we Lwowie, a po tem w Krakowie. Wydał drukiem wspomnienia o Syrokomli i inne drobne utwory. Wygłosił cały szereg publ. odczytów na tle wspomnień i wrażeń ze swego pobytu w Ameryce. Zmarł w Krakowie dn. 28 marca 1883 roku. Miał kilkoro dzieci z których: Julja-Adolfina ur. 18.2.1859 w Wilnie, zmarła w 1881 roku we Lwowie, niezamężna. Tadeusz-Adam, ur. 14.6.1860 w Wilnie, zaginął jako marynarz w San Francisco w 1879 r. Ludwik-Scypion-Adolf, ur. 4.2.1862 w Wilnie, był urzędnikiem banku Sanderson, Cook & Co. w S. Francisco, zmarł 21.8.1888 na statku płynącym z Kalifornii do Meksyku. Michał ur. 1864, zmarł w 1872 r. w St. Zjed. Władysław, ur. 1866, zmarł w 1872 r. w St. Zjed. Marja-Paulina, ur. 15.3.1868 w Mińsku Litewskim, uzyskała dyplom nauczycielski w Królewskim Instytucie w Dreźnie dn. 29.11.1886, niezamężna, zamieszkała w Warszawie i Jaśle. Wiktor-Emanuel, ur. w 1869, zmarł w 1870 r. Lucja-Wirginja-Elżbieta ur. 19.11.1874 r. w Hoboken w Stanie New-Jersey, uzyskała 24.3.1894 świadectwo z ukończenia Instytutu Polskiego przy „Hotelu Lambert” w Paryżu. Poślubiła w lutym 1917 r. we Wiedniu Emila Halberstadt, pplk. armji austriackiej, zmarła 5.12.1932 r. we Wiedniu, bezdzietna. Paweł-Juljan, ur. 30.6.1871 w Druskienikach, uzyskał doktorat praw na Uniw. Jagiel. w Krakowie 2.7.1894 r., poświęcił się zawodowi sadowemu, 15.1.1911 r. mianowany radcą sądu. Od dn. 15.8.1918 r. był generalnym pełnomocnikiem i doradcą prawnym ordynacji łańcuckiej i Alfreda hr. Potockiego. W tym czasie obrany prezesem syndykatu spirytusowego we Lwowie i członkiem rad nadzorczych w różnych sp. akc. jak: fabryka lokomotyw w Chrzanowie, S. A. Piasecki, Pol. Tow. Handlowe, Soc. An. des Ardoisières d'Anjou i in. Otrzymał dekret na adwokata z dn. 12.2.32 r. Zamieszkuje w Łańcucie. Poślubił dn. 4.2.1899 w Krakowie, Olgę-Różę, urodzoną dnia 27.3.1879, córkę Jana-Kazimierza Kwiatkowskiego powstańca 1863 r. i Sybiraka, radcę m. Krakowa. Pozostawił dwóch synów:

Czesław-Michał-Anioł, ur. 20 lipca 1904 we Lwowie, służył wojskowo jako ochotnik w czasie najazdu bolszewickiego w 1920 r. Na politechnice lwowskiej

uzyskał 15/17 czerwca 1927 r. dyplom inżyniera elektryka. Pracował w Szwajcarii w firmie Brown-Boveri w r. 1927/28. Od 1.5.1929 objął stanowisko inżyniera elektryka w inspekcji górniczej kopalń Pszczyńskich w Łaziskach i w fabryce związków azotowych „Oswag” Sp. akc. w Wyrach G. Śl. Od 1.5.1931 roku sprawował funkcję szefa elektrycznego górnośląskich zakładów przemysłowych koncernu Pszczyńskiego z siedzibą w Katowicach. W tym charakterze pracował dalej od 15.9.1934 po ustanowieniu Zarządu przymusowego nad koncernem Ks. von Pless. Od 1.8.1935 kierownik działu liczników i sprzedaży energii elektr. w f-ie „Zakłady Elektro” w Łaziskach G. Śl.

Witold-Jan Kąty, ur. się dnia 9 stycznia 1910 w Krakowie. Szkoły średnie ukończył w Krakowie, złożony w 1928 r. egzamin dojrzałości. Student wydziału praw Uniwersytetu Jagiel. i W. S. H. Podchorąży wojsk Polskich w r. 1934.

(Metr. Lit. Z. i Wyr. Tryb. Wileńskiego i Lub., Sigil., V. Leg., Ks. Gr. Włodzim. i Łuckie. Metryki par. Olkowice, Św. Jana w Warszawie, Rodowody wojsk pol.).

K.

KOWALEWSKI h. DOŁĘGA. Linja wylegitymowana ze szlachectwa przed Deputacjami wywodowemi: Grodzieńską w dn. 11.X.1827 r., 1.IX.1837 r. 5.II.1842 i 12.VII.1843 r. (akta Deputacji Nr. Nr. 970 i 2871) i Wileńską 1846 r. i wpisana do VI części księgi rodów szlacheckich gubernji Grodzieńskiej.

Genealogja tej linii przedstawia się jak następująca.

I. Jan, na początku w. XVII dziedzic Bzowa vel Brzozowa pod Brańskiem, ziemi Bielskiej, sprzedał ów majątek Suchorzewskim, a sam nabył dobra Wiśniewszczyzna z poddanymi pod Zelwą w powiecie stonimskim. Miał synów: Wincentego i Józefa.

II. Wincenty, syn Jana, ur. około r. 1629, zmarł po 26 lutego 1689 roku, dziedzic Wiśniewszczyzny. Dochował się jego „zrzeczny zapis” z dnia 26.II.1689 roku (aktykowany przed urzędem JKr. Mości grodzkim stonimskim dnia 2 stycznia 1715 r. Archiwum Państwowe w Wilnie Nr. inw. 7857), mocą którego dobra Wiśniewszczyznę on, „do dalszego rządzenia fortuną, nie czując władzy cielesnej” przekazuje synom swoim: Wincentemu i Tomaszowi. Wincenty żonaty był z Zofją Kędzierską.

III. Wincenty, syn Wincentego, ur. ok. r. 1672, zm. po 11 grudnia 1750 roku. W dniu tym sporządził testament, znajdujący się dotąd w posiadaniu rodziny, mocą którego dobra swe rodzinne Wiśniewszczyznę, po odkupieniu części swego brata Tomasza, zapisał w całości synowi swemu Janowi, córkom zaś Tekli i Barbarze przeznaczył po 1.300 cz. złotych. Testament ów, aktykowany w r. 1761 dn. 2 grudnia przed urzędem JKr.M. grodzkim stonimskim (Państw. Arch. Akt. Dawn. w Wilnie Nr. inw. 7873) zawiera szereg pouczeń dzieciom i t. p., tudzież wymienia opiekunów dla nieletniego syna w osobach Jana Makowieckiego, chorążego stonimskiego, i Antoniego Radziszewskiego.

IV. Jan, syn Wincentego, ur. dnia 27 grudnia 1743 roku, zm. dn. 19 sierpnia 1812 r., dziedzic Wiśniewszczyzny, które to dobra sprzedał dn. 12 listopada 1793 roku; porucznik regimentu gwardji konnej W. X. Litewskiego rotmistrza Deskura. Dymisjonowany ze służby wojskowej dn. 1 sierpnia 1793 roku. Podpisał z woj. płockiem elekcję króla Stanisława-Augusta. Żonaty z Wiktorją Januszkiewiczówną, miał z nią synów: Antoniego i Michała.

V. Antoni, starszy syn Jana, ur. dn. 7 czerwca 1789 roku, zm. dn. 4 października 1847 roku; właściciel maj. Podelsna vel Zarzeczce w prużańskim, który nabył z dóbr Czachcze od Butharynow w r. 1827; sędzia prużański, w dn. 18 grudnia 1816 roku wręczono mu za jego działalność obywatelską adres dziękczynny od okolicznego ziemiaństwa. Trzykrotnie wstępował w związki małżeńskie: z Teofilą Terpiłowską, Kasyldą Moszyńską i Marcjaną Osuchowską, z którymi miał 12 dzieci: 5 synów (o których niżej) i 7 córek: Emilję Zawadzką, Izabellę Terpiłowską, Albertynę pannę, Różę Dąbrowską, Adelę Tokarzewską, Felicję Jabłońską i Krystynę 1-o v. za Mazurkiewiczem, 2-o v. za Siemaszką, której syn z pierwszego małżeństwa Jan Mazurkiewicz, profesor i rektor Uniwersytetu Warszawskiego w Polsce odrodzonej.

Michał, młodszy syn Jana, ur. 1791, właściciel Olszymowa w pow. wołkowyskim, sędzia wołkowyski. Żonaty był dwukrotnie: z Katarzyną Zacharjańską i z Pelagją Ciborowską; miał synów: Aleksandra, Piotra, Romualda i Maksymiljana.

VI. **Potomstwo Antoniego.** Florjan, ur. z Teofili Terpiłowskiej 1817 r., zm. 1861 r., żonaty z Olimpią Kopczewską, miał syna Romana i 3 córki: Ewelinę Januszkiewicz, Florentynę i Amelię.

Ludomir, ur. z Terpiłowskiej 1820 r., zm. 1875 r., pułkownik grenadierów wojsk ros., adiutant gen. Selwana w kampanji węgierskiej 1848 r.

Władysław, ur. z Moszyńskiej 1827 r., zm. 1907 r., właściciel dóbr Pieszcanka w pow. kobryńskim i Łękawica w pow. kozienickim, żonaty z Józefą Kłossowską miał z nią 2 synów i córki: Marję za Tabiszewskim i Bronisławę pannę.

Walery, ur. z Moszyńskiej 1829 r., zm. 1878 r., właściciel dóbr Wielkie Maciejewice (obszaru około 3000 hektarów) pod m. Kartuz Bereza pow. prużańskiego, gdzie zaprowadził wzorowe gospodarstwo, stajnię zarodową i gorzelnię; żonaty ze Stanisławą Kozakiewicz, ur. z Dmochowskiej, miał z nią czterech synów.

Juljan, ur. z Moszyńskiej 1834 r., zm., 1875 r., kapitan 15 brygady artyl. wojsk ros., uczestnik kampanji tureckiej 1854 r., odznaczony wielokrotnie za waleczność; żonaty z Aleksandrą Pałuską, miał z nią jednego syna i trzy córki: Malwinę Pułaską, Aleksandrę i Wandę.

VII. **Potomstwo synów Antoniego.** Roman, syn Florjana, ur. 1853 r. w Grodnie, zm. 1876 r. w Göbersdorfie w Niemczech na chorobę płucną, pochowany w Lang-Waltersdorfie, doktor medycyny Uniwersytetu Warsz., asystent prof. Kosińskiego, autor prac naukowych, z których jedna „O powstaniu przewodu Wolffa i zarodków kurzych“ nagrodzona wielkim medalem złotym na konkursie Uniw-tu Warsz. Współ z swoim przyjacielem dr. Matlakowskim przełożył dzieło Pauleta „Rys Anatomji“, dedykując je „jako pamiątkę 400 let-

niej rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika“. Był też autorem jedynej monografji Göbersdorfu i szeregu in. prac (Biografja pióra Matlakowskiego w Medycynie r. 1876.)

Stefan, syn Władysława, ur. 1856, zm. 1928, dziedzic Łękawicy w kozienickim, ostatnio do chwili zgonu sędzia pokoju w Niewachlowie pod Kielcami.

Florjan, syn Władysława, ur. 1861, zmarł jako zakładnik polski w Sowieciech 1920 roku; ukończył 1885 roku wydział prawa Un-tu warsz. Rzeczywisty radca stanu, wice-prezes sądu okr. w Jekaterynosławiu. Żonaty z Anielą z Garbowski, córką Maksymiljana Garbowskiego z Momiuch i Skórkowic i Matyldy z Boskich, miał z nią dwóch synów i córki: Janinę za Tomaszewskim i Elżbietę za Wiesiołowskim.

Antoni, syn Walerego, ur. 1861 r., zm. w Rosji 1917 roku, dziedzic dóbr Wielkie Maciejewice. Ukończył w r. 1885 szkołę oficerską kawalerji w Twerze, poczem był mianowany kornetem w 8 pułku dragonów smoleńskich. Żonaty z Malwiną z Korewów, miał z nią syna Stanisława.

Stanisław, syn Walerego, ur. 1863, zm. w Warszawie 1927 r., ukończył Instytut technologiczny w Petersburgu ze stopniem inżyniera-technologa. Zajmował stanowisko naczelnika trakcji na kolei Moskiewsko-Kurskiej w Moskwie, a następnie w czasie wojny, naczelnika kolei Mosk.-Kazańskiej. Po wojnie, wróciwszy do Polski, pracował w ministerstwie Kolei w Warszawie.

Jan, syn Walerego, ur. 1866 r., padł w boju pod Budzynie w Wielkiej Wojnie jesienią roku 1915. Ukończył korpus kadetów i Pawłowską szkołę oficerów gwardji w Petersburgu. Pułkownik lej-b-gwardji moskiewskiego pułku piechoty, dowódca 31 pułku piechoty, na czele którego zginął w ataku na nieprzyjaciela. Udekorowany wielokrotnie odznaczeniami za waleczność i pośmiertnie orderem św. Jerzego klasy 3. Brał też udział w wojnie rosyjsko-japońskiej 1904 roku.

Zygmunt, syn Walerego, ur. 1868, zm. 1925 r. w Warszawie. Ukończył wydział prawa U-tetu w Petersburgu. Zajmował różne stanowiska w magistraturze sądowej i prokuraturze w Rosji. Po powrocie do Polski zostaje 1920 r. prokuratorem sądu apelacyjnego Ziem Wschodnich, a następnie prezesem sądu okręgowego w Warszawie. Żonaty z Zofją Modrzewską, bezdzietny.

Władysław, syn Juljana, ur. 1872, zm. 1930, żonaty z Zofją ze Skłodowskich, miał z nią 2-ch synów i dwie córki: Irenę i Helenę.

VIII. **A. Potomstwo Florjana, syna Władysława** (na Pieszczańcu i Łękawicy). Jerzy, ur. 25 września 1892 r., ukończył liceum prawne w Rosji. 1924 — 26 podprokurator sądu okręgowego w Warszawie, obecnie od 1926 r. adwokat w Kaliszu i prezes rady miejskiej tamże. Żonaty z Jadwigą Albrechtówną, ma z nią synów: Andrzeja-Krzysztofa ur. 1919 r. i Wojciecha ur. 1931 r. Bolesław ur. 1893 r.

B. Potomstwo Antoniego, syna Walerego (na Wielkich Maciejewicach). Stanisław, ur. 1895 r., po ukończeniu r. 1925 ze stopniem inżyniera-chemika politechniki warszawskiej, jest asystentem tejeż Politechniki; żona Marja z Majewskich.

C. Potomstwo Władysława, syna Juljana. Józef ur. 1897 r., Wojciech ur. 1899 r.

KRZYWIŃSKI h. HABDANK — Gałąź pomorska.

Awdańce czyli Habdankowie, przybyli z Danji, a asiedleni w pierwszych wiekach naszej historii, w Wielkopolsce, na południu Poznania, w okolicach klasztoru lubińskiego, posiadali tam obszerne terytorjum z licznymi włościami. U schyłku XV-go i XVI-go w. wzięli od tych dóbr nazwiska formy przedmiotkowej, dając początek różnym familjom, wszystkim pieczętującym się herbem Habdankiem¹⁾. W liczbie majątności znakomitego i potężnego rodu tego, leżała w bliskości Lubinia, najstarsza ich siedziba, to jest osada Krzywiń, która stała się grodem kasztelańskim. Wybitny przedstawiciel tego szczepu, dziedzic Krzywinia, Comes Michał, zmarły około 1113 r., ufundował, powyższy klasztor w Lubiniu i nadał mu 55 wiosek.

W r. 1267 książę kaliski, Bolesław Pobożny, wybudował gród Dupin we wsi Comesza Szcedrzyka Habdanka, kasztelana krzywińskiego 1242—1278²⁾. Niektórzy z jego dalszych potomków, pochodzących z Krzywinia, a z tej przyczyny zwanych Krzywińskimi³⁾, przenieśli się do pogranicznego Pomorza, oraz Prus Wschodnich i Zachodnich. Na pamiątkę zaś gniazda rodowego, założyli nowy Krzywin w pow. tczewskim, pod Gniewem, wzmiankowany w aktach gdańskich 1506 r.⁴⁾.

Kacper i Melchior Habdankowie z tego Krzywinia Krzywińscy, zapisani są jako tacy na liście r. 1546 polskiej szlachty Zachodnich Prus⁵⁾. Marcin, syn lub bliski krewny jednego z tych, nabywszy ziemię w pow. węgoborskim, wieś tam pobudował⁶⁾.

W gdańskich aktach z lat 1690—1741 często występują Krzywińscy, zwłaszcza Sebastyan-Jan, proboszcz Postolina i Peterswalda, którego pozwał do sądu r. 1692 wojewoda malborski, za doznana obrazę⁷⁾. W siedem lat później podwojewodzy Jan Kalkstein zaskarżony przez tego proboszcza o napad na dobra duchowne postolińskie, skazanym został na banicję. Książd Jan-Sebastyan umarł r. 1738, a jego siostra czyli siostrzenica, Salomea z Krzywińskich, żona Jana Leszczyńskiego, odziedziczyła po nim majątek⁸⁾. Wynika z aktów gdańskich, że powyższego proboszcza był bratem, lub bliskim krewnym, Marcin Krzywiński, przodek Jana Krzywińskiego, który po 1831 r. emigrował do Węgier.

Marcina ur. około 1680 r. na Pomorzu i żonę jego, Katarzynę wspomina metryka chrztu ich syna Jana ur. w Bustychu, sporządzona w Gniewie, w parafii katolickiej, dnia 25 czerwca r. 1712. Ten ostatni żył więc w tym samym czasie, w tem samym miejscu, co proboszcz Sebastyan-Jan, lecz od niego był o wiele młodszy, a w każdym razie jego bliski krewny, a co zatem idzie i Sa-

¹⁾ Wł. Semkowicz: Ród Awdańców w wiekach średnich. ²⁾ Mon. Pol. III 35 — R. W. P. nr. 235, 479 — Semkowicz I 221. ³⁾ Semkowicz: I 252 — Niesiecki V 420. ⁴⁾ W. Kętrzyński: O ludności polskiej w Prusach niegdyś Krzyżackich, Die poln. Bevolkum ehemalig. Kreutzritertum Preussen f. 420. ⁵⁾ Ibidem f. 139 — I Ludność polska w Prusach Zachodnich. ⁶⁾ Ibidem II Kolonizacja polska w Prusach Wschodnich. ⁷⁾ Protokół sądu dzierzgońskiego Staatsarchiv Danzig. ⁸⁾ Ibidem der Freyen Stadt Danzig St. A 480.

lomei z Krzywińskich Leszczyńskiej. Ewa z Leszczyńskich, żona Jana Szembeka, kanclerza w. kor., wytoczyła proces Chranowskim o granice dóbr Orły, Bożeje, Szamoty, oraz Szamoty i Bożeje Szwaby. Sprawę tę osądził 11 grudnia 1758 r. Tr. kor. Piotrkowski, przed którym stawić się musiał szlachcic Jan Krzywiński⁹⁾. Z żony swej, Anny, Jan Krzywiński miał syna Wojciecha-Antoniego, ochrzczonego 16-go kwietnia 1747 r., w kościele Nieszowie. Syn tego i Magdaleny-Stanisław-Izydor, urodził się w Podzamczu, w parafii gniewskiej, tamże chrzczony dn. 17 maja 1779 r., i miał żonę, Marjanę. Z tego małżeństwa Jan ur. w Przedmieściu, w tejże parafii tamże chrzczony 27 lutego 1806 r., należał do powstania 1830—31 r., poczem musiał emigrować do Austrii a następnie do Węgier, gdzie z politycznych względów, jak dla większego bezpieczeństwa, odmawiano mu bowiem prawa obywatelstwa¹⁰⁾, przyjął węgierskie nazwisko „Santay“, co jest tłumaczeniem polskiego nazwiska Krzywińskich. Węgierski przymiotnik „santa“ znaczy po polsku „krzywy“, a końcowa litera y w nazwiskach węgierskich oznacza stare pochodzenie. Choć stał się Santayem, Jan nie przestał się pieczętować rodowem polskim godłem Habdanków. Ożeniony później z Elżbietą Bordowits, posiadał nieruchomości w Budapeszcie, gdzie zmarł na apopleksję 21 marca 1882 r. Z dwóch synów jego, Aleksandra i Ludwika Santay-Krzywińskich, pierwszy zajmował urząd wicedyrektora kolei węgierskich, a Ludwik ur. 1847 r. w Budapeszcie, naczelny inżynier¹¹⁾, zaślubił 21 grudnia 1872 r. Helenę Prosdocimo, córkę obywatela ziemskiego, Bartłomieja i Marji Chiappolini z Włoch. Ludwik umarł 27 czerwca 1898 r. w Aradzie, pozostawiwszy syna, Wojciecha i córkę Marję-Elżbietę-Józefę, ur. 27 listopada 1891 r. w Aradzie, ochrzczoną 14 czerwca 1892 r., która w stopniu doktora sprawuje urząd kustosa biblioteki Uniwersytetu budapeszteńskiego.

KWAPIŃSKI. Szlachta ziemi lwowskiej. Stanisław, subdelegat grodzki lwowski, występuje z urzędu 1721 r. w sprawie Franciszka Kobyleckiego, stolnika żydaczowskiego, pozwanego przez Mateusza Hołubowicza (Wyr. Tryb. Lubel.). Paweł, żonaty z Elżbietą z Lewickich, pozostawił córkę Magdalenę, żonę Józefa-Jana Galińskiego, h. Rawicz, właściciela posesji w Warszawie 1829 r. (Akta par. św. Andrzeja). Leon-Ignacy, ur. 1882 r., korespondent cukrowni Leśmierz, zm. 28-V-1935 r., w par. Góra św. Małgorzaty, pozostawiając: żonę, córkę, synów i brata (Akta parafji).

O.

OSIECKI Jakób z Pniewa za wyprawę wołoską w obozie pod Szczozową 1497 r. dostał dobra Brełki Chabowo, Dobrosielice w ziemi płockiej (Matric. Regni Poloniae Summaria T. Wierzbowskiego). Stanisław de Osiek pod Czerniowcami 1496 r. Gutów ziemi płockiej. Na stronie 33 odnośnie Andrzeja Osieckiego że 2 raz ożeniony z Teresą Żaboklicką, 1 raz z Eleonorą Grabską, podkomo-

⁹⁾ Wyroki Tryb. Piotrk. 400 f. 274. ¹⁰⁾ Arch. miasta stoł. Budapesztu: Relations. A. N. 4652. ¹¹⁾ Dokumenty, komunikaty i nekrologi w gazetach w Arade's Vidéke z dnia 29 czerwca 1898 r.; Magyar Polgar Kolozswar z dnia 9 września 1898 etc... Notaty hr. K. Dąbskiego.

rzanką inowrocławską, i sam był łowczym inowrocławskim (Łódzia-Czarnecki Tom II str. 252 oraz w herbarzu rodzin szlacheckich Kr. polsk najwyżej za-
twierzonego cz. II str. 172. Dyplom 1836 w rodzinie¹⁾). Antoni (tom. VII str. 33)
był skarbnikiem zawkrzyńskim i żona jego Apolonja Koziebrodzka, mieczni-
kówna zawkrzyńska (vide herbarz hr. Uruskiego przy rodzinie Koziebrodz-
kich) ze Gorgonjusz-Michał-Mikołaj Os. dziedzic dóbr Breźnica Bychawska
i Berejow i Tekla Krzyniecka, córka pułkownika w. koronnych Mikołaja, fun-
datora klasztoru kapucynów w Lubartowie. Karol, podporucznik jazdy X. War-
szawskiego (Wojsko polskie Gąsiorowskiego spis oficerów). Józef wł. dóbr Czer-
niejów Chełmski, Antoni, wł. dóbr Zawadówka, Henryk ożeniony z Aleksandrą
Konopka, córka pułkownika jazdy Aleksandra Konopki i Konstancji z hr. Sucho-
dolskich z Dorohuska, wszyscy trzej synowie Ignacego i Katarzyny z Godow-
skich, podczaszki mielnickiej (Spis szlachty Król. polskiego o dowodach
szlachectwa. Warszawa druk Olgebranda 1851 r. str. 174).

Synowie Henryka: Klemens, ur. 1859 w Dorohusku, dziedzic Babina
Lubelskiego, ożeniony ze Stanisławą Lichocką (Bon.), i Teodor, ur. 1849, wła-
ściciel dóbr Czerniejów Chełmski.

Synowie Klemensa: Henryk, kpt. art. w. polskiego, ur. 13 III 1888 r.,
Ludwik, naczelnik samorządów wojew. krakowskiego, ur. 1890 r., Tadeusz
właściciel Torunia w pow. krasnostawskim ur. 1893; synowie Ludwika i Jadwigi
z Bolesta-Malewskich: Stanisław ur. 1921 r., Henryk ur. 1924 r. w Lublinie
(Akta urodzeń).

R.

RAMEL. Jerzy i Paweł-Henryk z Kosternic i Szerkowa przy wywodzie
szlachectwa zaprzysięgli 1631 r., iż od stryja swojego Marka, prawie 100-let-
niego starca, wiedzą, że Jan Ramel wydał córkę swą Małgorzatę za szlachet-
nego Jakóba Wronka z Demina Demińskiego. (Wyr. Tryb. Piotrk. 158 f. 48).

REJER. Zalew szwedzki na ziemiach polskich dosiżył zenitu, ufając słowem
szwedzkiego króla, oraz będąc zdania, że dobrze służy ojczyźnie, złożył i Mar-
cin Goślina przysięgę. W dowód wielkiego zaufania oddano mu straż zamku
szamotulskiego. Znanym jest wszystkim koniec szwedzkiej wyprawy. Mało jest
znane postąpienie dowódcy warowni szamotulskiej. Na żądanie by się poddał
odpowiedział: „nigdy nie złamię danej dobrowolnie przysięgi i jedynie po moim
trupie wiedzy droga do zamku”. Kiedy zaś mu opowiadano jak szwed przy-
rzeczenie złamał, odpowiedział: „to uczynił dysydent i szwed, a ja jestem ka-
tolik i szlachcic polski, zaś Polak nigdy przysięgi nie łamię, bo go czeka
kłątwa Boża i współbraci”.

Zaczął się zatem krwawe zdobywanie zamku. Goślina widząc, że się nie
utrzyma, nakazał załodze opuścić zamek, aby ucieczką się ratowała, sam zaś
z małą, na wszystko poświęconą garstką, pozostał i podczas ostatniego szturmu,

¹⁾ Heroldja Król. Pol. Vol. 832 str. 55 Akta gubernji Płockiej.

kiedy zamek prawie już był w posiadaniu polskiego wojska, wysadził warownię.
Z pozostałej załogi jedynie jeden szlachcic szwedzki nazwiskiem Rjõeör ocalał;
jego potomstwo utrzymało się w Szamotułach i do dzisiaj nosi nazwisko Reje-
rów. Zburzona warownia nie została odbudowana. (Kaz. Makowski).

REYTAN. Jerzy, dziedzic na Zakrzewiu i Kozłowie, żonaty z Sączkówną,
Jan osiadł na Litwie, żonaty z Borzymowską. Marcjjan, wojski lidzki, rotmistrz,
zaślubił Choromańską, która mu wniosła Kwasówkę. Michał, skarbnik mozyrski,
chorąży husarji, wstąpił się pod Wiedniem, zm. 1706, żonaty z Rozsudowską,
wdową po Wojniłowiczu. Dominik, stolnik nowogrodzki, żonaty z Teresą Wo-
łodkiewiczówną, stolniczką mińską, córka Leona-Pawła i Konstancji z Ciecha-
nowskich; synowie: Michał, Tadeusz zm. 1780, Józef, Henryk i córka Marjanna,
Michał miał synów: Dominika, Stanisława, Tadeusza bezdz. i córkę Annę za
Gieryczem. Michał, żonaty z Kamińską, miał syna Stefana, żonatego z Marją Nie-
siołowską, potem z Borejszyną i Jeleńską; miał córkę Annę. Stanisław, drugi
syn Michała, marszałek słucki, żonaty z Salomeją Reytanówną. Stefan miał syna
Józefa, żonatego z Aliną Hartingh, córki: Jadwigę i Marję; Jadwiga za Adamem
Czapskim i Marja za Aleksandrem hr. Grabowskim. Józef zmarł w 1910 r. w Gro-
szówce.

ROGOZIŃSCY h. HABDANK¹⁾.

Historja sądownictwa, a poniekąd i zarządu kraju na ziemiach polskich
b. zaboru rosyjskiego, w XIX w. łączy się ściśle z nazwiskiem Rogozińskich,
znakomitych prawników, którzy piastowali w Warszawie różne stanowiska sądowe
i administracyjne, osiągnąwszy najwyższe szczeble w hierarchji urzędniczej. Do
ich liczby należeli: Wojciech i jego synowie: Jan i Michał Rogozińscy.

Życiorysy tych wybitnych mężów stanowią niewątpliwie bardzo ciekawy
 przyczynek do dziejów Themidy polskiej, sądzę więc, że powinny być utra-
cone dla potomności.

Zwazywszy, że Rogozińscy pochodzą z bardzo starego rodu szlacheckiego,
nie można pominąć milczeniem ich genealogji, zawierającej dużo ciekawych
szczegółów historycznych.

Na podstawie drzewa genealogicznego, ułożonego przez wspomnianego
Wojciecha Rogozińskiego, załączonego wraz z dokumentami autentycznymi do
akt Heroldji Królestwa Polskiego, znajdującymi się w Archiwum akt dawnych
w Warszawie, oraz drzewa genealogicznego, skreślonego ręką wspomnianego
Jana Rogozińskiego, należącego do zbiorów rodzinnych, można ustalić, że pro-
toplastą rodu w linii prostej był Jan Rogoziński, herbu Habdank, ur. około
1570 r. Potomkami jego w linii prostej w kolejnym porządku byli: Sebastjan-
Jan, dwóch imion, ur. w 1602 r., Piotr ur. około 1650 r., ożeniony z Elżbietą
z Głogowskich, Wojciech, ur. w 1674 r., ożeniony z Konstancją z Głowińskich,

¹⁾ W tomie XV Herbarza „Rodzina“ zamieszczono zupełnie mylne wiadomości o rodzinie
Rogozińskich, tak co do herbu jak i procedencji genealogicznej. Obecnie, otrzymawszy dane
o tym wybitnym rodzie prawników polskich, przytoczone wiadomości niniejszem prostujemy
i uzupełniamy.

Jan ur. w 1719 r., zm. w 1747 r., ożeniony z Jadwigą z Bedońskich, Mikołaj, zm. w 1764 r., ożeniony z Zofją z Lubowickich, Tadeusz, zm. w 1814 r., ożeniony z Pelagją z Żelińskich, wymieniony wyżej Wojciech, ur. w 1786 r., zm. w 1879 r., ożeniony z Józefą z Andrychiewiczów, oraz wymienieni wyżej jego synowie: Jan, ur. w 1825 r., zm. w 1883 r., ożeniony z Ludwiką z Mintrów, i Michał, ur. w 1827 r., zm. w 1896 r., ożeniony z Michaliną z Kijewskich, i najmłodszy syn Józef, ur. w 1834 r., zm. w 1891 r., ożeniony z Marją z Ciesztów.

Z należącego również do zbiorów rodzinnych dokumentu, a mianowicie kopji urzędowej zapisu w języku łacińskim, uczynionego w aktach grodzkich łęczyckich w najbliższą środę (feria quarta) po Wszystkich Świętych 1620 r., przez braci Sebastjana, Andrzeja i Piotra Rogozińskich, jako właścicieli wsi Wola Rogozińska i Kwilino, wchodzących w skład dóbr Rogożno, w pow. łęczyckim położonych, jest widocznym, że ojciec ich Jan Rogoziński był w końcu XVI i początku XVII wieku właścicielem tych ostatnich dóbr*).

Jeszcze dawniejszy dokument znajduje się w aktach grodzkich łęczyckich w Archiwum Głównem akt dawnych w Warszawie, a mianowicie akt, spisany po łacinie w Łęczycy we wtorek (feria tertia) w sam dzień św. Franciszka 1502 r., który zawiera układ pojednawczy między braćmi: Mikołajem, Janem i Andrzejem, synami nieżyjącego Jana z Rogożna (de Rogożno) Rogozińskimi—z jednej strony, a księdzem Bartłojem, rektorem sąsiedniego kościoła parafjalnego w Giecznie—z drugiej strony, kończący spór graniczny. Akt ten wskazuje na to, że rodów Rogozińskich sięga czasów jeszcze bardziej odległych. Przypuszczając, iż Jan z Rogożna urodził się w połowie XV w., okazuje się, że Rogozińscy już w owe czasy byli ziemianami osiadłymi w ziemi łęczyckiej.

Istnieje nawet dowód, stwierdzający, że już w początku XV w. Rogozińscy byli właścicielami dóbr Rogożno. Piotr z Widawy, sędzia sieradzki i Jakób z Rogożna, obaj herbu Abdank, należeli do liczby przedstawicieli rodów polskich, biorących udział w Unji Horodelskiej w 1413 r., na której nastąpiło zbratanie szlachty polskiej z bojarstwem litewskim i uczestniczyli w t. zw. adopcji herbowej, czyli uszlachceni bojarów litewskich przez rody szlacheckie polskie. Pieczęć przy akcie przyjęcia do herbu Abdank rodu Gasztołdów, który reprezentował w Horodle senjor tegoż rodu Jan Gasztołd, przywiesił Jakób z Rogożna. Adopcja horodelska objęła przedewszystkiem bojarstwo rdzennej Litwy t. j. województw wileńskiego i trockiego, ale nie brakowało także zastępu bojarów ze Żmudzi**).

Stefan Żeromski w „Dumie o Hetmanie”, opisując wizję senną, jako dawne wspomnienie, hetmana Stanisława Żółkiewskiego w przededniu klęski pod Cecorą i bohaterskiej jego śmierci w 1619 r., wymienia Mikołaja Rogozińskiego „z domu

*) Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i Innych ziem słowiańskich, wyd. pod red. Br. Chlebowskiego i Wł. Walewskiego, tom IX wyd. 1888 r., str. 675. **) „Polska i Litwa w Dziejowym Stosunku”, wyd. 1914 r., Wł. Semkowicz: „Braterstwo Szlachty Polskiej z Bojarstwem Litewskim w Unji Horodelskiej 1413 r.”, str. 444.

Habdanków“ (wyd. 1908 r., str. 99) w liczbie 14 rycerzy — zapaśników, którzy przed kilkudziesięciu laty stanęli w szrankach do turnieju na rynku krakowskim, w obliczu króla Stefana Batoroego, na godach weselnych Jana Zamoyskiego z synowicą królewską Gryzeldą Batorówną.

W zbiorze Wyroków Trybunału Piotrkowskiego (Archiwum Główne akt dawnych w Warszawie ks. 194/670) odnaleziony został protokół zjazdu obywateli stanu rycerskiego województwa sieradzkiego, odbytego w 1643 r., na którym ustalono, że „Ur. Wojciech Rogoziński, herbu Habdank (należący, oczywiście, do jednej z bocznych linii rodu), Piotrowy syn, Bartoszowy wnuk, Marcinowy prawnuk, Piotrowy praprawnuk, zalicza się do starożytnego domu szlacheckiego, bez wszelkiej zawsze żyjącego nagany, którego kiedyś względkowi i same się domy królewskie, jako świadczą historje, subijciebant i z niegoz wiele de Republica et regibus in sagatogoque cives optime meritos wychodziło“. Protokół ten podpisał Jan Wężyk Osiński, chorąży województwa sieradzkiego, marszałek koła rycerskiego.

Śród dokumentów rodzinnych istnieje konsens w języku łacińskim, wydany Katarzynie z Sułkowskich Rogozińskiej, wdowie po Pawle, datowany w Warszawie dnia 20 maja 1685 r., opatrzony oryginalnym podpisem Króla Jana III Sobieskiego oraz pieczęcią królewską, upoważniający ją do scedowania praw do dóbr królewskich Swędowo, w pow. brzezińskim, woj. łęczyckiego położonych.

Starożytny herb polski Abdank vel Habdank vel Audanic pochodzi z czasów Bolesława III Krzywoustego, a według innych twierdzeń sięga nawet czasów pogańskich*) **).

Z należącego do zbioru dokumentów rodzinnych wykazu hipoteki pruskiej wsi Ruchno lit. A., w pow. rawskim, ziemi warszawskiej, położonej, wydanego w języku niemieckim w Warszawie w 1800 r., wynika, że ówczesnym właścicielem titulo possessionis rzeczony wsi był Tadeusz Rogoziński, ojciec Wojciecha, odziedziczywszy ją w drodze spadku po swym ojcu Mikołaju Rogozińskim. Dobra te, z mocy testamentu Tadeusza Rogozińskiego, przeszły następnie na własność drugiego syna jego Jana-Antoniego.

Z pośród wymienionych wyżej trzech prawników Wojciech Rogoziński, ukończywszy w 1808 r. studia prawne na uniwersytecie w Królewcu, noszącym wówczas nazwę „Academia Albertina Regiomontana“, rozpoczął służbę publiczną w Poznaniu, gdzie przez 10 lat sprawował różne urzędy sądowe. W 1819 r. przeniósł się do Warszawy na stanowisko Radcy Prokuratorji Generalnej w Królestwie Polskiem, a w 1828 r. został Prezydującym w tejsze Prokuratorji, które to obowiązki pełnił do 1855 r., t. j. przez 27 lat. Równocześnie piastował urzędy: Nadzwyczajnego Radcy Stanu, Członka Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu, wreszcie Senatora tychże Departamentów.

*) „Herbarz“ Kacpra Niesieckiego. **) Władysław Semkowicz w monografji p. t. „Ród Audaniców“ zalicza przedstawicieli tego rodu do praszlachty, która, jak się wyraża „ginie w pomroce wleków“. Herbem „Habdank“ pieczętował się Lambert, pierwszy po św. Stanisławie biskup krakowski.

Jan Rogoziński, starszy syn Wojciecha, po ukończeniu w 1845 r. dwuletnich Kursów Prawnych w Warszawie, a następnie 1849 r. fakultetu prawnego uniwersytetu petersburskiego, ze stopniem kandydata praw, przeszedł wszystkie szczeble w Prokuraturji Generalnej w Królestwie Polskiem i dosłużył się w 1863 r. stanowiska Prezydującego w tejże Prokuraturji, który to urząd piastował do śmierci t. j. przez 15 lat. Obok tego był przez wiele lat Członkiem Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu.

Pełnił funkcje członka dwóch komisji międzynarodowych, powołanych do rozpatrzenia sporów, wynikłych między rządami austryjackim a rosyjskim, które zostały załatwione na podstawie sprawozdań Rogozińskiego.

Był profesorem prawa w różnych uczelniach warszawskich, a między innymi w Szkole agronomicznej w Marymoncie pod Warszawą.

Pozostawił synów: dr. med. Kazimierza, Jana ziemianina i Feliksa prof. Uniw. Jagiel., oraz córki: Zofję (†) i Anielę (†).

Wojciech i Jan Rogozińscy przez 40 lat stali na czele Prokuraturji Generalnej—institucji, zajmującej zawsze przodujące stanowisko w polskiej magistraturze sądowej XIX stulecia, która była uważana za najlepszą szkołę praktyki prawniczej i wykształciła całe zastępy młodych prawników, zajmujących potem wybitne stanowiska w sądownictwie i palestrze.

Rogozińscy, kierując przez blisko pół wieku tą instytucją, przemianowaną obecnie na Prokuraturję Generalną Rzeczypospolitej Polskiej, stali na straży jej polskości, przyczyniwszy się w znacznej mierze do obronienia jej od tendencji rusyfikacyjnych, co tem więcej poczytać im należy za zasługę, że Prokuraturja była instytucją, która broniła interesów skarbu rosyjskiego.

Michał Rogoziński, młodszy syn Wojciecha, ukończył również w 1845 r. Kursa Prawne w Warszawie oraz w 1849 r. fakultet prawny uniwersytetu petersburskiego, ze stopniem kandydata praw. Po przejściu niższych szczebli, sprawował urzędy: Referendarza Rady Stanu Królestwa Polskiego, Podsekretarza Stanu przy Radzie Administracyjnej, Prezesa Trybunału Cywilnego w Warszawie zarządzającego Wydziałem Nominacyjnym Komisji Rządowej Sprawiedliwości, Członka Warszawskich Departamentów Rządzącego Senatu.

Po wprowadzeniu w 1876 r. reformy sądowej, zajął stanowisko Prezesa Departamentu II Warszawskiej Izby Sądowej, przeznaczonego do sądenia spraw na zasadzie dawnej procedury, i urząd ten sprawował aż do śmierci.

Należy zaznaczyć, że przewodnicząc na sesjach w różnych instancjach sądowych, Michał Rogoziński zapoznawał się ze sprawami, będącemi na wokandydzie, nie z relacji referentów, jak to się zwykle praktykowało, lecz sam gruntownie studjował akta każdej sprawy i przynosił ze sobą na posiedzenie szczegółowe notatki i wyczerpujące motywy prawne. Była to zaiste praca benedyktyńska!

O uznaniu i czi, jaką otaczała Michała Rogozińskiego cała ówczesna adwokatura, świadczy album z fotografjami wszystkich przedstawicieli palestry, znajdujące się w posiadaniu rodziny, ofiarowane mu z okazji ustąpienia ze stanowiska Prezesa Trybunału Cywilnego w Warszawie.

Łatwo zrozumieć, w jak trudnem i drażliwem położeniu znajdowali się gorący patrioci polscy, którzy musieli służyć społeczeństwu polskiemu na wysokich stanowiskach sądowych i administracyjnych w czasie największego ucisku stosowanego przez rząd rosyjski w epoce przed i po powstaniowej, ile potrzeba było rozumu, taktu, zaparcia się siebie, ile zmagañ duchowych, aby skutecznie bronić interesów współobywateli przed zamachami zaborców. Że zadaniu temu, które przyświecało Rogozińskim jako główny cel życia, sproścali całkowicie, dowodem jest cześć powszechna, jaką ich otaczano.

Chlubną kartą działalności Michała Rogozińskiego, jako sędziego niezależnego, bezstronnego i nieskazitelnego, który kierował się wyłącznie zasadami prawa, były wyroki sprzeczne z zamiarami politycznymi rządu rosyjskiego, ferowane pod jego przewodnictwem.

Michał Rogoziński był przystępny dla ubogich i maluczkich, i chętnie dawał posłuch wszystkim, ktokolwiek zwracał się do niego o radę i pomoc.

Zasługi Michała Rogozińskiego, który był za życia jedną z najpopularniejszych osobistości w Warszawie, były uwidocznione w podniosłych mowach dwóch najwybitniejszych przedstawicieli adwokatury ówczesnej: Jana-Maurycyego Kamińskiego i Henryka Krajewskiego, wygłoszonych na jego pogrzebie, który był manifestacją hołdu całej ludności stolicy dla pamięci zmarłego.

Pozostawił: syna Tadeusza, kandydata praw, b. notariusza w Warszawie, oraz córki: Wandę (†), żonę prof. Adolfa Suligowskiego, znanego prawnika, publicysty i działacza społecznego (†), i Jadwigę, żonę Kazimierza Ratyńskiego, przemysłowca (†).

Cała działalność publiczna Rogozińskich świadczy o ich głębokiej wiedzy, niezwykłej sumiennosci w spełnianiu obowiązków i fenomenalnej pracowitości.

Wszyscy trzej Rogozińscy, odznaczający się wielką erudycją w zakresie nauk prawnych i ekonomicznych, brali wybitny udział w pracach kodyfikacyjnych: ich projektami, opinjami i wnioskami prawodawczymi, gruntownie opracowanemi i uzasadnionemi, wypełnione są wszystkie archiwa polskie XIX wieku.

Prócz tego, jako członkowie najwyższych instancji sądowych, w znacznej mierze przyczynili się do ustalenia jurisprudenccji, wyjaśniającej przepisy prawa, utrwalonej następnie w druku na użytek sądów i adwokatury.

Wojciech Rogoziński uchodził między innymi za wytrawnego znawcę prawa kanonicznego. Gorliwy katolik, całą duszą oddany kościołowi, poświęcał na jego użytek swą ogromną wiedzę i był stałym obrońcą jego praw przeciwko przemocy zaborców. Brał wydatny udział we wszystkich ówczesnych pracach kodyfikacyjnych, dotyczących najważniejszych spraw kościoła rzymsko-katolickiego. W kronikach kościelnych niewątpliwie pozostały ślady tej pozytywnej dla dobra kościoła pracy. Jan i Michał Rogozińscy na wszystkich zajmowanych stanowiskach służyli również wiernie interesom kościoła. Na dowód tego, jak ściślemi węzłami byli wszyscy złączeni z kościołem, trzeba przytoczyć, że wszyscy oni brali zwykle udział w najbardziej uroczystych ceremonjach kościelnych jak w procesjach w dniu Bożego Ciała i Rezurekccji w katedrze św. Jana, prowadząc celebransów pod baldachimem.

Poza służbą rządową Rogozińscy oddawali się z całym poświęceniem służbie obywatelskiej, zajmując najwybitniejsze stanowiska w ówczesnych instytucjach społecznych i dobroczynnych. Jan i Michał Rogozińscy byli przez wiele lat członkami Rad Szczegółowych Opiekuńczych: pierwszy szpitala św. Rocha a drugi szpitala Dzieciątka Jezus w Warszawie oraz członkami Rady Głównej Opiekuńczej Zakładów Dobroczynnych. Prócz tego Michał Rogoziński piastował przez 15 lat godność członka Komitetu Towarzystwa Osad Rolnych i Przytułków Rzemieślniczych a jednocześnie prezydującego w Radzie Zawiadującej z pisem hr. Kickiego na rzecz tej instytucji i przez ostatnie trzy lata życia był prezesem Zarządu Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynności.

W kościele św. Krzyża w Warszawie są wmurowane tablice marmurowe z popiersiami trzech Rogozińskich.

Najmłodszy syn Wojciecha, Józef Rogoziński, ukończywszy w 1854 r. fakultet prawny uniwersytetu petersburskiego, ze stopniem kandydata praw, poświęcił się również karierze sądowej. Był podprokuratorem Trybunału Cywilnego w Warszawie, sędzią tegoż Trybunału i Referentem X Departamentu Rządzącego Senatu, a po wprowadzeniu reformy sądowej najpierw sędzią Sądu Okręgowego w Moskwie, a potem sędzią Sądu Okręgowego w Warszawie w wydziale karnym, które to stanowisko zajmował przez szereg lat i był zmuszony wskutek ciężkiej choroby opuścić. Umarł, nie pozostawiając potomstwa. Zdolny prawnik i sędzia nieskazitelny, odznaczał się także rzadkimi zaletami charakteru.

W przypuszczeniu, że wiadomości powyższe, jako stanowiące kartę z dziejów sądownictwa porozbiorowego w Polsce i ilustrujące wysiłki nasze w kierunku utrzymania niepodległości wewnątrznej wobec najazdu, mogą nie być obojętne dla ogółu polskiego, ogłaszamy je drukiem.

S.

SKARZYŃSKI h. BOŃCZA. Gałąź Popowska ze wzmianką o starszej linii.

Jan Bończa ze Skarżyna Skarzyński, syn Pawła, podwojewódzgo i sędziego grodzkiego wiskiego, posła na sejm 1613 r., a deputata na Trybunał koronny¹⁾, dziedziczył na Skarżynie Starem i Leśnem, Woli Skarzyńskiej, Broku, Gumowie i innych; towarzysz husarski, wojował przeciwko Tatarom, Szwedom za Jana Kazimierza, a następnie za Sobieskiego pod Chocimem 1673 r.; elektor 1674 r., podpisał manifest szlachty łomżyńskiej przeciw zasiadaniu dysydentów na sejmach. Powiększył on znacznie majątek swój zabiegiem gospodarstwem; z żony Magdaleny Grabowskiej, h. Jastrzębiec, stolnikówny płockiej, pozostawił córki: Magdalenę za Bromirskim, podczaszym płockim, Marjannę za Maciejem Skarzyńskim, cześnikiem łomżyńskim, i synów: Stanisława, Stefana, Szymona, rotmistrza wojsk koronnych 1673 r., starostę białskiego, zmarłego 1699 r.; Feliksa, dziedzica dóbr Skarżyno Stare, Brok, Górki, Grajewo (?), Olczu-

¹⁾ Zambrov. Dėbit. 87, f. 450. Sochaczew. Recog. et Dėbit. 26 f. 121.

kowo i Zaremby, który w 1711 r. na ratunek duszy swej zapisał 1000 złp. kaplicy św. Krzyża szpitala zambrowskiego¹⁾.

Starsza gałąź Gostyńska. Stanisław, starszy syn, stał się założycielem linii gostyńskiej, dziedzic dóbr Pacyna, Kotowic i t. d. w ziemi gostyńskiej; rotmistrz w wojsku Leszczyńskiego, mąż wielkiej dzielności i wymowy, zaślubił Zofję Stempowską, h. Junosza, córkę Jana, właściciela Pacyny i Studzieńca, podczaszego gostyńskiego, odziedziczywszy te dobra po teściu, przeniósł się do nich, po sprzedaży swych rodzinnych posiadłości w ziemi wiskiej²⁾. Umierając około 1720 r., (Borkowski pisze w 1741 r.), zostawił syna, Stanisława, dziedzica Gumin, Sędków, Susiecz, wojskiego gostyńskiego r. 1715³⁾, konfederata tarnogrodzkiego r. 1717, posła na sejmy 1719, 1724, deputatą na Trybunał Koronny 1718, 1731, który w 1706 r. zabezpieczył na dobrach Guminy i Sędku 2500 złp żonie swojej, Teresie, córce Szymona z Bratoszewic Bratoszewskiego h. Sulima, i niegdy Barbary Kucharskiej h. Godziemba⁴⁾.

Liczne po nich pozostało się potomstwo, mianowicie: a) Jan, b) Antoni, miecznik lubelski, z żony swej, Anny Naoreckiej dzieci nie miał, c) Stanisław, d) Katarzyna, e) Marjanna za Grochowickim, f) Barbara, zakonnica w Łowiczu, g) Aleksander, h) Bernard i) Wincenty.

1. Jan, elektor 1764 r., konfederat barski 1768 r., wojski gostyński 1778 r., podstoli gabiński 1781 r., pan na Susieczu z przyległościami, z żoną z Korwinów Kochanowskich miał pięcioro dzieci: Helenę za N. Skarzyńskim, Antoninę za N. Skarzyńskim, po których potomstwo, N. zakonnicę w Łowiczu, Teodora i Józefa, podstolego gabińskiego 1785 r., po tych potomkowie osiedlili się na Ukrainie, oraz Felicjana, stolnika halickiego 1785 r. Umierając bezpotomnie, Felicjan majątek swój Susiecz zapisał stryjecznemu bratu swemu, Jermemu Skarzyńskiemu, senatorowi kasztelanowi.

2. Stanisław, ur. 5 czerwca 1713 r. w Sędkach, konfederat barski, którego potomkowie: Alojzy, Dominik, Józef, oficerowie wojsk polskich, i Ksawery, profesor Uniwersytetu Petersburskiego, wylegitymowali się z szlachectwa w Królestwie Polskiem r. 1848. Ojciec ich, Stanisław, po śmierci żony, został księdzem pijarem.

3. Katarzyna, w 1740 r. żona Andrzeja Nowiny Przysieckiego, dziedzica Komiennej, Kołomji, Czerniewic, Ruszk i innych; córka ich Antonina, żona Jana hr. z Lubrańca Dąbskiego, pułkownika wojsk koronnych, szambelana J. Kr. Mci.

4. Aleksander, zmarły 1786 r., łowczy brzeziński 1755 r., łomżyński 1778 r., podczaszy gostyński 1785 r., dziedzic Studzieńca, Łazisk, Gawłowa, Żukowa, Chodakowa, Drozdowa, Konar, poseł na dwa sejmy, deputat na Trybunał koronny, mąż wielkiej prawości i zasług, pozostawił z żony swej, Zofji Podczaskiej h. Rawicz, kasztelaneki gostyńskiej, córki Jerzego i Marjanny z Plichtów h. Półkozic, czterech synów, szambelanów J. K. Mci, mianowicie: Antoniego, Michała,

¹⁾ Łomżyn. Grodz. Wleczyste 205 f. 448 — 449. Zambrov. castr. Recog. 599, 605, r. 1728.

²⁾ Sochaczew. Recog. et Dėbit. 26 f. 121 — Zambrov. castr. Recog. 605 f. 18. ³⁾ ibid. 26 A. 1715. ⁴⁾ Lanclien. castr. ferla 2 in vigilia S. S. Petri et Pauli 1706.

kawalera orderu św. Stanisława, Piotra i Jerzego, pana na Susieczu, Gawłowie, Żukowie etc., senatora kasztelana 1817 r., ożenionego z hr. Bibianą Lańcko-
rońską, córką, hr. Jerzego, starosty regnowskiego, i Eleonory Garczyńskiej, wo-
jewodzianki poznańskiej; po tych idą linje baronowska i hrabiowska Skarzyńskich,

5. Bernard, wojski orłowski, nieżyjący w r. 1785, żonaty z Karśnicką;
jedyna ich córka, Józefa, zaślubiona Antoniemu Grabskiemu, komornikowi gra-
nicznemu łęczyckiemu.

6. Wincenty nieżyjący w 1785 r., podstoli łęczycki, pojął za żonę Józefę
Dembowską h. Jelita, z której miał cztery córki i trzech synów: Stefana, regenta
gostyńskiego 1785 r., Teodora i Andrzeja¹⁾.

Gałąź na Popowie. Stefan, młodszy syn Jana Bończy z Skarzyna Ska-
rzyńskiego, towarzysza husarskiego, i Magdaleny z Grabowskich h. Jastrzębiec;
rotmistrz królewski, jest założycielem drugiej gałęzi Skarzyńskich panów na
Skarzynie i Popowie z przyległościami. Elektor króla Michała 1669 r. z ziemią
rawską²⁾, otrzymał 1717 r., części na Skarzynie, jakie posiadał Michał Godlewski,
po matce swojej Dorocie ze Skarzyńskich Godlewskiej, wdowie po Józefie, jak
również części po Barbarze ze Skarzyńskich, żonie po Zaleskim, i tym sposobem
został panem całych dóbr Skarzyna Stare, Brok i innych. W 1728 r., w Zam-
browie, Stefan kwituje z dzierżawy Skarzyna Starego brata swego rodzzonego,
Feliksa³⁾, w pięć lat później nie żyje. Synowie jego z żony, Katarzyny z Zarem-
bów h. Zaremba, Maciej, mąż Anny Ścibor-Marchockiej h. Ostoja, którego dalsze
losy nieznane, i Szymon.

Szymon w 1733 r. viceregent ziemi zambrowskiej, w tymże roku jest
obranym posłem na sejm przez sejmik w Łomży, a dn. 31 lipca 1733 r. zapisuje
w Zambrowie 3000 złp. żonie swej, Franciszce Godlewskiej, córce Jakóba Gozdawy
Godlewskiego, podkomorzego liwskiego, i Marji z Węgłęńskich h. Godziemba;
właściciel Skarzyna oraz dóbr Koziki i Wądołów, w pow. łomżyńskim⁴⁾; gorący
stronnik Leszczyńskiego, zawiązał w obronie jego elekcji konfederację w zie-
miach łomżyńskiej i wiskiej i był jej marszałkiem r. 1733; komornik grodzki
zambrowski r. 1738⁵⁾. Nabył on w 1757 r. od Jana Wierzbickiego, komornika
ziemskiego łomżyńskiego, majątki: Boguszyce, Kisiolki, Sulki, Korytki z przy-
ległościami i sprawował urząd pisarza i sędziego ziemskiego i grodzkiego łom-
żyńskiego, w cztery lata później znów poseł na sejm⁶⁾. Dzieci jego: dwie córki
Konstancja⁷⁾ i Cecylja-Kunegunda oraz pięciu synów: A) Józef-Marcin, B) Wa-
lenty, C) Stanisław Kostka, D) Tadeusz-Szymon, E) Jan Kanty, jednak, podług
stałe się utrzymującej tradycji u Skarzyńskich Bończyców w Poznańskim na
Chelkowie, Splawiu, Polesiu, Sokołowie, Tarcach etc., mają oni pochodzić od
szóstego syna Szymona i Godlewskiej, t. j. od Pawła Skarzyńskiego, ożenionego

¹⁾ Gostynin. castr. 1755. Lanciclen. castr. Oblat. 116 f. 614. 1785 — Coval. castr. Relat. 18 f. 311 — Heroldja Król. Pols. ²⁾ Volum. Legum. ³⁾ Zambrov. castr. Recog. 601 f. 770 Łomzen. castr. 1720. ⁴⁾ Ibid. 605, 1728. ⁵⁾ Łomzyn. Oblat. 1726 — 1739, Zambrov. castr. 1742 — 44 Nr. 74 Zambrov. terr. decret. 1742 — 43 Nr. 170. ⁶⁾ Księga Metryczna par. Zambrowo 22 Paździer. 1738 r. ⁷⁾ Łomzyn. castr. 1754 — 76 Nr. 144. ⁸⁾ Metryka w Śniadowie 1770 r.

z Marjaną Chrzanowską. Syn ich Antoni-Onufry, ur. 1759 r. w Skarzynie,
pierwszy w Poznańskim zamieszkał, poślubiwszy I v. Katarzynę Turniankę, córkę
Jana Turny z Dobrzyca, generał-majora, i Korduli Nałęczówny Gorzeńskiej-
Ostrożanki, chorążanki poznańskiej, 2 v. zaś Karolinę Nieżyčovską h. Pomian
z Granowa, córkę Adama, szambelana J.K.M., i Karoliny Skórczewskiej h. Dro-
gosław. Potomstwo z tej drugiej małżonki kwitnie do dziś dnia w Poznań-
skiem. Żychliński w XII roczniku Złotej Księgi podał dokładną dalszą ich
filjację.

A. Józef-Marcin, ur. 22 września 1770 r. w Kozikach, ochrzczony 1 paź-
dziernika t. r. (metryka w Śniadowie), najmłodszy syn Szymona Bończy Ska-
rzyńskiego, pisarza, sędziego grodzkiego łomżyńskiego, i Franciszki Godlew-
skiej, regentówny zambrowskiej, został księdzem i proboszczem w Siedlcach
i Myszyńcu.

B. Walenty, ur. 27 lutego 1767 r. w Kozikach (metr. w Szczepankowie),
właściciel Czapliz, z żony swej, Agaty Korytkowskiej h. Mora, miał syna Jana,
urodzonego tamże 25 czerwca 1785 r., (metr. w Szczepankowie); Jan w teje
parafji wziął ślub 17 lutego 1805 r. z Małgorzatą Szabiłowską h. Bończa; brak
o nich dalszych wiadomości.

C. Stanisław Kostka i Cecylja - Kunegunda, brat i siostra poprzednich,
bliźnięta, urodzeni w Kozikach, chrzest otrzymali 2 października 1744 r., (metr.
w Śniadowie). W 1772 r., dn. 24 marca w Zambrowie, Stanisław Kostka, wów-
czas skarbnik woj. podlaskiego, potwierdził z bratem swym rodzonym, Janem
Kantym, podstolim ziemi łomżyńskiej i sędzią grodzkim kamienieckim, swoim
i brata rodzzonego, imieniem, podział majątkowy¹⁾. Przeniósł on się na Wo-
łyń, skąd posłował na sejm 1793 r. Dzieci jego z żony Olszewskiej: Maurycy
i Anna zaślubiona hr. Czarneckiemu.

D. Tadeusz-Szymon, nieletni w r. 1772; regent ziemski i grodz. łomżyński
1784 r., skarbnik łomżyński 1792 r., obrany został dn. 22 lutego t. r. asesorem
sejmiku łomżyńskiego i podpisał się: Tadeusz-Szymon Bończa Skarzyński, skar-
bnik ziemi łomżyńskiej, asesor²⁾. Mąż nieposzlakowanej prawości, wielkiej od-
wagi cywilnej, przytem obdarzony wymową, i z tej przyczyny nazwany „Zło-
toustym“, posłował na sejm grodzieński 1793 r. Wówczas, nie zważając na nie-
bezpieczeństwo, na jakie się narażał gorący patrijota, wstawił się na tym sejmie
opozycją swoją przeciwko traktatowi z Prusami i rozbiorowi kraju. Wskutek
tego, rozkazem Siewers, miał być wraz z innymi posłami wywieziony z Grodna
na Sybir, lecz Siewers co do niego cofnął swoje rozporządzenie, a Tadeusz po-
wrócił wtedy do swego majątku. Za czasów Księstwa Warszawskiego był sędzią
sądu apelacyjnego, a następnie w r. 1816 otrzymał zaszczytny urząd sędziego
Najwyższej Instancji³⁾.

E. Jan Kanty, najstarszy z synów Szymona i Godlewskiej, ur. 1738 r.
we wsi Łosie, chrzczony dn. 22.X, (metr. w Zambrowie), regent ziemski i grodzki

¹⁾ Zambrov. castr. Transac. 1769 — 73 Nr. 101. ²⁾ Łomzen. castr. Oblat. 1792 — 95.
³⁾ Vol. Leg. Zambrov. castr. Trans. 1769 — 73 Nr. 101 — Poznań, Ins. A. 1791 f. 151.

za Antonim Godlewskim, i trzech synów: Seweryna, Napoleona-Rudolfa, i Walerjana.

Seweryn, ur. w Uszniku 4 stycznia r. 1803 (metr. w Szczepankowie), podporucznik p. 6-go piechoty linjowej 1824—27, odbył kampanję 1831 r. przeciw Rosjanom; ozdobiony krzyżem *Virtuti Militari* za waleczność 3-go czerwca t. r.). Z małżeństwa z Konstancją Skarzyńską, córką Stanisława i Ewy Rembielińskiej, nie miał dzieci. Udowodnił dziedziczne szlachectwo w 1838 r. w Królestwie Polskim.

Napoleon-Rudolf, ur. 16 kwietnia 1804 r. w Uszniku, drugi syn pośta Tomasza i Anny Milewskiej, licząc lat 11 oddany przez ojca do szkoły podchorążych, został później podporucznikiem p. 1-go strzelców konnych. Odbył całą wojnę 1831 r. przeciwko Rosji; zaszczycony 15 kwietnia t. r. złotym krzyżem *Virtuti Militari*²⁾. Po skończonej kampanji zaślubił Benignę Gliszczyńską h. Jastrzębiec, córkę Antoniego, senatora wojewody, i Franciszki Rzętkowskiej herbu własnego, a za nią dostał piękne dobra Łaniaża z przyległościami w Gostyńskiem. Dzieci ich: Kornelja 1-o v. za Antonim Godlewskim, 2-o v. za Rajmundem Skarzyńskim, i Eugienjusz, dziedzic Łaniaż, żonaty z Jadwigą Koczorowską h. Rogala. Umarł w 42-em roku życia, a dwie córki jego i syn, wkrótce po nim zeszedli z tego świata w młodym wieku.

Trzeci syn pośta Tomasza i Anny Milewskiej, Walerjan, ur. 9 grudnia 1805 r. w Uszniku, za przykładem braci swoich, służył wojskowo i brał w stopniu oficera udział w insurekcji r. 1831, poczem udowodnił również swoje szlachectwo w Królestwie Polskim. Umarł bezżenny.

Dzieci z drugiego małżeństwa pośta Tomasza i Franciszki Kozłowskiej czworo: Aleksandra-Justyna, ur. 30 listopada 1811 r., żona Konstantego Cieleckiego; Izabella-Maryanna, ur. 22 kwietnia 1814, małżonka Ignacego Cieleckiego; Stanisław, porucznik wojsk polskich, mąż N. Radoszewskiej h. Topór, bezpotomny i Edmund.

Edmund-Oktawjan-Franciszek, ur. 24 grudnia 1813 r. w Uszniku, zmarł 1892 r. w Popowie, odziedziczył po ojcu dobra Popowo z przyległościami; sędzia pokoju pułtusi, członek Towarzystwa Rolniczego, zaślubił r. 1846, Henrykę-Amelję-Teodozję z Karczewskich h. Jasieńczyk, panią na Łopacinie, córkę Tertuljana, szambelana J. K. Mci., i Barbary Żórawskiej h. Trzaska. W r. 1838 Edmund wylegitymował się z dziedzicznego szlachectwa z herbem Bończa przed Heroldją Królestwa Polskiego. Deputacja szlachecka gubernji Płockiej, raportem z dn. 14/26 marca 1858 r. przedstawiła do zapisu do ksiąg genealogicznych Edmunda Skarzyńskiego, ożenionego z Henryką-Amelją-Teodozją Karczewską wraz z ich potomstwem: Stanisławem-Marjanem, Henrykiem-Józefem, Konstantym-Wincentym i Ewą. Kazimierza czwartego syna wtedy jeszcze nie było na świecie³⁾.

1). Stanisław-Marjan, ur. 1847 r., zm. 1921, pan na Popowie, Wierzbicy, Jankach, Wielęcinnie, Tuliszkowie, Komorowie i Białej w Siedleckim etc., magister praw i administracji, fundator kościoła w Popowie, radca komitetu Tow. Kred.

¹⁾ Rocznik Wojskowy Królestwa Polskiego 1825 r. Akta Kom. Rząd. Wojny. Notaty hr. K. Dąbskiego. ²⁾ Ibidem.

Ziem., szambelan dworu rosyjskiego, ekonomista i publicysta, ożenił się z Marją z Orsettich h. Złotokłos, zm. 1901 r., córką Wilhelma, dziedzica Oporowa w Kutnowskiem, i Linowskiej h. Pomian. Dzieci ich: Maurycy zm. 1921 r., Stanisław zm. 1924 r., bezzenni, córka, Marja 1-o v. za Pruszyńskim, 2-o v. za księciem Stefanem Puzyrą, zmarła 1919 r., i Ludwik zm. 1918 r. bezpotomny.

II). Henryk, ur. 1849 r., w Popowie, dziedzic dóbr Jedwabne w Łomżyńskiem, pojął za żonę Marję z Czarnowskich h. Grabie z Kroczeva, córkę Kazimierza i Teresy ze Zbyszewskich h. Topór i zmarł w Warszawie 1933 r., pozostawiając syną Kazimierza, ur. 1887 r., znanego sportsmana, oraz córkę, Teresę, za Konstantym Jeleńskim, konsulem generalnym w Królewcu.

III). Konstanty, ur. 1854 r. w Popowie, ożeniony z Heleną z Hermanów zm. 1916 r., zmarł bezdzietnie w Paryżu 1915 r.

IV). Ewa, ur. 1856 r. w Popowie, zaślubiona Edwardowi Kosseckiemu, zmarła w Warszawie 1932 r.

V). Kazimierz, ur. 1860 r. w Popowie, dziedzic dóbr Rybienko pod Warszawą, żonaty z Wandą z Czarnowskich h. Grabie, siostrą rodzoną Henrykowej Skarzyńskiej; z tego małżeństwa dzieci:

a). Edmund, ur. 1891 r., poślubił Janinę z hrabiów Morsztynów h. Leliwa, z której synowie: Jan, ur. 1918 r., Andrzej, ur. 1921 r., Michał, ur. 1923 r., oraz córki: Anna i Teresa.

b). Stefan, ur. 1893 r., zaślubił Joannę z Kossaków, z której potomstwo: Barbara i Wojciech ur. 1932 r.

c). Anna za Stanisławem Wyganowskim.

ŚLASKI v. ŚLESZYŃSKI h. GRZYMAŁA. Ziemia Łomżyńska, jedna z żyźniejszych dzielnic Mazowsza, jest ziemią obiecaną Szlachty zagrodowej, gdzie całe rody trzymały się gniazda rodzinnego przez całe wieki. Do rodów biorących swe początki w Ziemi Łomżyńskiej należą: Gosiewscy, Kalinowscy, Kosakowscy, Łętowscy, Mężyńscy, Przeździeccy i inni.

W Ziemi Łomżyńskiej niema fortun magnackich, są tylko i to rzadko, zamożne dwory szlacheckie, gdzie dziedziczny pan posiada całą wieś z kilkunastu poddanymi, przeważnie zaś drobni posiadacze niewielkich działek rodzinnej wioski, pozostającej w rękach kilku, a często i kilkunastu *dziedziców*; wieś składa się z kilku samoistnych folwarków — są wioski, gdzie się kilku znajduje właścicieli i są tacy, którzy posiadają tylko jednego poddanego, osiadłego na półwłóczku. Ziemia łomżyńska obejmuje cztery powiaty: łomżyński, kolneński, zambrowski i ostrołęcki, z których zambrowski, mając przestrzeni 15,14 mil kwadratowych i 1305 łanów (najwięcej z powyższych powiatów), ma też i największą ilość wsi 158 i obszary wiosek większe, wskutek czego łatwiej było je dzielić na części i dla odróżnienia dodawać im przydomki. Do jednej z większych posiadłości należy wieś Ślasy, kolebka rodu Grzymałów-Ślaskich¹⁾, która w 1578 r. w wykazach poborów państwowych Ziemi Łomżyńskiej figuruje

¹⁾ Grzymałowie-Ślasy w Łomżyńskiem pisali się Śleszyńskimi i tylko niektórzy Ślaskimi i dopiero w drugiej połowie XVIII w. Mateusz, osiadłszy na stałe w Suwałkach, pisał się Ślaskim. Grzymałowie-Ślasy z Clechanowskiego od dóbr Ślasy stale pisali się Ślaskimi.

podzielona na dwie części: *Ślasy* z przydomkiem *Lipno* i *Ślasy* zwana *Łopienite*; pierwsza ma 12½ włók w kulturze, pięć zagród, z tych największa posiada 8 włók, i druga łąnów 12½ zagród 11 i największa obejmuje 4 włóki; *Ślasy* te leżą pod Zambrowem i należą do parafii rudkowskiej¹⁾.

Pierwszym, który występuje w aktach Metryki Xiążąt Mazowieckich, jest Alberyk ze Ślas, kiedy w 1421 r. otrzymuje w nagrodę zasług od księcia 10 łąnów gruntu, stosownie do przyjętego zwyczaju „od servicia communia” z wyłączeniem barci miodowych, które książę zwykle zatrzymywał na swój użytek; owe 10 łąnów znajdowały się między granicami posiadłości Gotarda i Idzika ze Ślas; zapewne Gotard i Idzik byli braćmi Alberyka.

1442 r. nazajutrz Św. Trójcy w Łomży Tomka, wdowa po ś. p. Gotardzie z Łopienite, wszystkie swoje ruchomości, jakie przypadły jej z działu z dziećmi swojemi, przekazuje synowi swemu Pawłowi, i tegoż roku w poniedziałek przed św. Mateuszem Tomka ponownie zapisuje temuż synowi swemu Pawłowi z Łopienite wszystkie ruchomości, jakie pozostaną po jej śmierci.

W 1464 r. w Łomży Niesioband z Mařcinem z Łopienite-Ślasy herbu Grzymała zawarli pewną umowę. W 1466 r. Zmichna, córka ś. p. Pawła, zw. Pachol, dziedzica z Łopienite, sprzedała za sumę 25 kóp groszy pięć włók gruntu szl. Niesiobandowi z Łopienite; 1467 r. szl. Niesioband ze strony jednej i Wojciech, syn Macieja z Łopienite, ze strony drugiej przeprowadzili dział majątku; Niesioband otrzymał rz. Łopiankę przy granicy Czechańskiej, a drugą stronę Łopianki z młynem, sadzawką i przynależnościami dostał Wojciech.

Szl. Jan, syn Andrzeja, z siostrami: Anną i Elżbietą a także Urban z synami: Andrzejem, Adamem i Tomaszem ze Ślas i Łopienite, wszystkie części swoje w Łopienite, t. j. 17½ włók z oboma brzegami rz. Śliwówki, zastawili 1469 r. w sumie 100 kóp gr. szl. Janowi, Jaszczoldowi, Zygmuntowi, Piotrowi, Markowi i Szymonowi ze Ślas i Łopienite na czas 18 tygodni, z warunkiem, jeżeli w tym czasie nie wykupią tego majątku, tracą go bezpowrotnie.

1505 r. szl. Jan, Mikołaj i Stanisław, synowie Wojciecha z Łopienite, zeznali, iż ustąpili z prawa bliskości (admiserunt propinquitatem) na rzecz Mikołaja i Jana, synów Wawrzyńca z Lipna - Ślas do 2½ łąnów, otrzymawszy za to 4 kopy groszy; tegoż roku szl. Augustyn i Mroczesław z Zambrzyca zeznali 16 kóp gr. długu, jaki winni szl. Stefanowi, synowi Mikołaja, Janowi, Stanisławowi, synom Wojciecha, i Małgorzacie, córce Mikołaja, z Łopienite i jeżeli tej sumy w oznaczonym terminie nie zapłacą, tracą część swą w Łopienite.

Szl. Wojciech, syn Mikołaja ze Ślas - Łopienite, zastawił 1550 r. pół włóczka gruntu w Ślasach-Łopienite w sumie 12 kóp gr. szl. Dorocie, wdowie i Franciszkowi, Kalixtowi, Wojciechowi, Stanisławowi, Marcinowi, Jadwidze, Annie i Elżbiecie, dzieciom ng. Marcina ze Ślas-Łopienite; w tymże roku Stanisław, syn Mikołaja, ze Ślas - Łopienite, wspólnie z żoną swoją Dorotą sprzedali część gruntu w tych dobrach za sumę 80 kóp gr. bratu swemu rodzonemu Wojciechowi ze Ślas-Łopienite.

1) Regestrum Contributionum publicarum terrae Lomzensis, et eius districtuum: Lomzensis, Colnensis, Zambrovensis et Ostrolenceensis. Księga Poborowa nr. 39, st. 380. Pawiński. Polska XVI wieku, Mazowsze tom 16.